

JAV IŠEIVIJOS NORAS - LIETUVIŲ KALBAI SUTEIKTI UŽSIENIO KALBOS STATUSĄ

Išėivija nori, kad Jungtinių Amerikos Valstijų mokyklose lietuvių būtų pripažįstama kaip užsienio kalba, parengta žinių testavimo tvarka.

Vilniuje posėdžiavusi Seimo ir Pasaulio lietuvių bendruomenės komisija šiuo klausimu priėmė rezoliuciją. Ja siūloma sudaryti bendrą Lietuvos ir JAV lietuvių kalbos ekspertų darbo grupę, kuri parengtų valstijoms pritaikytą lietuvių kalbos testų ir egzaminų tvarką.

Darbo grupei baigus darbą siūloma atitinkamoms Lietuvos institucijoms informuoti JAV, kad Lietuva yra nustačiusi JAV ir Europos Sąjungos reikalavimus atitinkančią lietuvių kalbos žinių testavimo tvarką bei aprobavusi lietuvių kaip užsienio kalbos statusą Amerikos Valstijų formaliojo ir neformaliojo švietimo įstaigose.

Seime surengtoje spaudos konferencijoje dalyvavę PLB atstovai sakė, jog pripažinus lietuvių kalbą užsienio statusą moksleiviai turės daugiau motyvacijos mokytis lituanistinėse, sekmadieninėse mokyklose ir t.t.

LRT

Pasaulio lietuvių bendruomenės komisijos nariai ir posėdžio dalyviai su Lietuvos Seimo Pirmininke Loreta Graužiniene. Komisijos nariai diskutuos Lietuvoje ir užsienyje gyvenantiems Lietuvos piliečiams aktualiomis temomis - apie pilietybės išsaugojimą, verslo plėtros ir naujų rinkų paiešką, investicijų į žemės ūkį stabilumą, lietuvių kalbos, kaip užsienio kalbos, statusą, vienmandatės apygardos įsteigimą užsienyje gyvenantiems piliečiams balsuoti, patriotinį ugdymą ir tautos auklėjimą, pasirengimą krašto gynybai ir kt. www.lrs.lt

SAUSIO 13-OSIOS BYLOJE –
69 ĮTARIAMIEJI

Lietuvos Generalinė prokuratūra lapkričio 13 d. paskelbė baigusi ikiteisminį tyrimą Sausio 13-osios byloje, kurioje yra 69 įtariamieji – Rusijos, Ukrainos ir Baltarusijos piliečiai.

Prokuratūros atstovė spaudai Elena Martinonienė sakė, kad vienas iš įtariamųjų – Rusijos pilietis, buvęs sovietų karininkas Jurijus Melis, kuris kovo mėnesį buvo sulaikytas Lietuvoje, Panemunės pasienio kontrolės punkte su Rusijos Karaliaučiaus kraštu.

J. Melis kaltinamas dėl nusikaltimų žmoniškumui ir karo nusikaltimų. Prokurorų duomenimis, Rusijos pilietis buvo viename iš tankų sovietams šturmuojant Vilniaus televizijos bokštą. Šis Rusijos pilietis laikomas suimtas.

Dauguma kitų įtariamųjų nuo baudžiamojo persekiojimo pasislėpė užsienyje, todėl jiems yra išduoti Europos arešto orderiai, paskelbta jų tarptautinė paieška.

Pasak prokuratūros pranešimo, sprendimas pabaigti tyrimą buvo priimtas įsitikinus, kad ikiteisminio tyrimo metu buvo surinkta pakankamai duomenų, pagrindžiančių įta-

riamųjų kaltę dėl galimų karo nusikaltimų ir nusikaltimų žmoniškumui.

Proceso dalyviai – įtariamieji, jų gynėjai, nukentėjusieji, civiliniai ieškovai ar jų atstovai – susipažinti su ikiteisminio tyrimo medžiaga, kurią sudaro 700 tomų, galės iki 2015 metų gegužės 12 dienos. Po susipažinimo byla su kaltinamuoju aktu bus perduota teismui.

1991 metų sausį karinių veiksmų prie Spaudos rūmų, Televizijos bokšto, Lietuvos radijo ir televizijos bei komendanto valandos metu buvo nužudyta 14 civilių, 32 buvo sunkiai sutrikdyta sveikata, daugiau nei 1000 buvo kitaip sužaloti.

Prokuratūros teigimu, esminį postūmį šioje byloje suteikė 2000–2001 metais įsigaliojusios baudžiamosios atsakomybės taikymą už nusikaltimus žmoniškumui ir karo nusikaltimus palengvinusios įstatymo pataisos, numatančios galimybę užbaigti ikiteisminį tyrimą įtariamajam nedalyvaujant procese.

Nusikaltimams žmoniškumui ir karo nusikaltimams netaikoma senatis.

LRT

PRANCŪZIJA NEPASIDUOS SPAUDIMUI DĖL „MISTRAL“

Prancūzijos prezidentas Francois Hollande lapkričio 16 d. sakė, kad spaudimu nebus priverstas pristatyti Rusijai dviejų karo laivų, kurių perdavimas buvo atidėtas dėl Ukrainos krizės.

„Priimsiu savo sprendimą be jokio spaudimo, kad ir iš kur jis galėtų būti, ir remdamasis dviem kriterijais:

BELGIJA ATSPRAŠĖ DĖL SOVIETŲ
SĄJUNGOS MINĖJIMO LIETUVIAMS
IŠDUODAMUOSE DOKUMENTUOSE

Lapkričio pradžioje gavusi informaciją, kad Lietuvos piliečiams Belgijoje išduodamuose dokumentuose teberašoma, jog jie gimę Sovietų Sąjungoje, Lietuvos ambasada Belgijoje nedelsiant kreipėsi į šios šalies atsakingas institucijas su prašymu paaiškinti susidariusią situaciją. Gautame atsakyme atsiprašoma dėl nesklandumų ir žadama nedelsiant išspręsti problemą.

Briuselio miesto administracinio centro atsakyme teigiama, kad kai kuriuose dokumentuose greta „gimimo vietos“ vis dar nurodoma ir „gimimo šalis“, nors šios informacijos turėjo nebelyti.

LR Užsienio reikalų ministerijos cituojamame laiške

Prancūzijos interesais ir tuo, kaip suprantu situaciją“, – sakė F. Hollande spaudos konferencijoje po Didžiojo dvidešimtuko (G-20) viršūnių susitikimo.

Rusija, kaip pranešama, lapkričio 14 d. perspėjo dėl „rimtų“ pasekmių, jeigu Paryžius greitai laiku nepristatys pirmojo iš dviejų užsakytų

„Mistral“ klasės laivų.

Laivo perdavimas buvo atidėtas dėl Vakarų susirūpinimo Maskvos vaidmeniu Ukrainos krizės atžvilgiu.

Rusijos prezidentas Vladimir Putin lapkričio 15 d. viršūnių susitikimo užkulisuose susitikęs su F. Hollande paragino jį „iki minimumo sumažinti riziką“ tarp abiejų šalių po mėnesius trunkančio įtampos didėjimo.

Tačiau ginčas dėl pristatymo nebuvo minimas toje jų derybų dalyje, kuri buvo atvira spaudai, o vienas šaltinis sakė, kad šis klausimas nebuvo aptarinėjamas per visą abiejų prezidentų susitikimą.

LRT

NUO KARO PRADŽIOS
UKRAINOJE
ŽUVO 4 132 ŽMONĖS

Kijevas, lapkričio 15 d. (ELTA). Jungtinių Tautų (JT) Humanitarinių reikalų koordinavimo biuro (OCHA) duomenimis, nuo balandį prasidėjusio konflikto Rytų Ukrainoje žuvo mažiausiai 4 132 žmonės, įskaitant Malaizijos oro linijų lėktuvo katastrofos aukas (298), 9 747 buvo sužeisti, teigiama dokumente, remiantis lapkričio 11 d. duomenimis.

Kita OCHA ataskaita bus paskelbta lapkričio 28 dieną.

LR URM

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

Lietuvoje bręstanti iniciatyva dvigubos pilietybės klausimus reguliuoti tik referendumu kelia nusivylimą gausiam užsienyje gyvenančių tautiečių būriui. Jų nuomone, matant mažą Lietuvos gyventojų aktyvumą rinkimuose beveik neįmanoma tikėtis teigiamo referendumo rezultato. Apie galimybę rengti referendumą per savaitę prabilo jau trečias valstybės vadovas. Šiai iniciatyvai pritarė Prezidentė Dalia Grybauskaitė. Seimo Pirmininkė Loretta Graužinienė ir Premjeras Algirdas Butkevičius pareiškė, kad referendumas dėl dvigubos pilietybės galės būti surengtas kartu su 2016-aisiais vyksiančiais Seimo rinkimais. Pasaulio lietuvių bendruomenės (PLB) atstovų įsitikinimu, metų metus iš vietos nejudančią problemą galima išspręsti paprastesniu - Pilietybės įstatymo keitimo - būdu. PLB valdybos pirmininkės Danguolės Navickienės teigimu, išėivija referendumą dėl dvigubos pilietybės vertina kaip „beviltišką renginį”.

Darbo partijos popieriai nekokie: reitingas siūbuoja, vadai blaškosi, o partneriai nesiklauso. Gal metas grįžti partijos dvasiniam vadui Viktorui Uspaskichui? Vandenį pačių „darbiečių” stovykloje ypač ėmė drumsti partijos įkūrėjas, europarlamentaras V. Uspaskichas. Vykusiame suvažiavime jis pliekė ir savus, ir socialdemokratus. Kaip pakelti retingą rengiantis kitų metų savivaldos rinkimams, kurie taps lemiamu išmėginimu prieš 2016-ųjų Seimo rinkimus? Būtent šią problemą sprendžianti Darbo partija šiuo metu spaudžia kairiuosius, kurie yra ir pagrindiniai konkurentai dėl tų pačių rinkėjų. Pirmiausia „darbiečiai”, padedami „tvarkiečių”, privertė Premjerą Algirdą Butkevičių atsakyti planų nuo kitų metų naikinti PVM lengvatą šildymui. Tačiau socialdemokratams nenusileidžia Darbo partijos reikalavimams skirti daugiau pinigų minimalios mėnesio algos (MMA) ir mažiausių atlyginimų biudžetinėinkams didinimui.

Filosofas
Vaclovas Bagdonavičius

Valstybinė Jono Basanavičiaus premija šiemet skirta filosofui Vaclovui Bagdonavičiui. Tokį sprendimą priėmė Vyriausybė. V. Bagdonavičiui premija skirta už reikšmingiausius darbus ugdatant tautinę savimonę, Vydūno idėjų sklaidimą ir įprasminimą bei Mažosios Lietuvos kultūros paveldo įamžinimą ir sklaidą. V. Bagdonavičius

Vilniaus universitete baigė lietuvių kalbą ir literatūrą, disertacijos pagrindu parengė ir išleido monografiją „Filosofiniai Vydūno humanizmo kūriniai”. Pagrindinės mokslininko tyrimų kryptys - Lietuvos filosofijos bei etninės minties istorija, etikos teorija, literatūros istorija, Mažosios Lietuvos kultūra, Vydūno kūryba. Mokslininkas yra 200 mokslo ir mokslo populiarinimo straipsnių autorius. Filosofas 1988 m. įkūrė Vydūno draugiją ir jai vadovauja, buvo Vydūno palaikų perlaidojimo į gimtinę komisijos pirmininkas ir iniciatorius. Valstybinė Jono Basanavičiaus premija buvo įsteigta 1992 m. Ji skiriama už reikšmingiausius pastarųjų penkerių metų Lietuvoje ir užsienyje gyvenančių lietuvių darbus, susijusius su etninės kultūros tradicijų plėtojimu, puoselėjimu, ugdymu ir tyrinėjimu, taip pat kūrybinę ir mokslinę veiklą etninės kultūros srityje. Premijos dydis - 65 tūkst. litų. Pernai Etninės kultūros globos taryba siūlė pakelti premijos prestižą ir suteikti jai nacionalinės premijos statusą. 2013 m. J. Basanavičiaus premija apdovanoti architektai Martynas Purvinis ir Marija Purvinienė.

Lietuvos statybininkų asociacijos atstovai, ėmę domėtis, kokie yra darbo jėgos resursai Lietuvoje, jau kurį laiką mina atsakingų ministerijų slenkščius ir siūlo sukurti specialų darbo jėgos išteklių registrą. „Kiek valstybėje tinkuotojų? Atrodo, paprastas klausimas, bet atsakymų nėra. Tai kaip galime planuoti renovaciją? Jei klausčiau - kiek suvirintojų, taip pat nebūtų aišku. Nėra tokios duomenų bazės”, - problemą pristatė Lietuvos statybininkų asociacijos vadovas Dalius Gedvilas. Statybininkai, jo teigimu, bandė sužinoti, kiek ir kokių specialistų yra Lietuvoje, bet vietoj atsakymų - vien migla. Pasak D. Gedvilo, jis kreipėsi į Ūkio ministeriją, „Sodrą”, Lietuvos darbo biržą (LDB), bet atsakymų nerado. Jo teigimu, „ir paaiškėjo, kad nėra išvis nei registro, nei kas jį tvarko. Taigi darbo resursų mūsų valstybė neskaičiuoja. Didžiulė klaida, kad lig šiol to nėra. Nežinome nei darbo jėgos nutekėjimo, nei demografinės situacijos pokyčių, nei kaip tai atspindi darbo ištekliai”, - sakė jis.

Minint pasaulinę tolerancijos dieną (lapkričio 16-ąją), lygių galimybių institucijos atkreipia dėmesį, kad Lietuvoje yra labai diskriminuojami senjorai, tautinės mažumos, psichikos negalia turintys žmonės, buvę kaliniai bei netradicinės seksualinės orientacijos asmenys. Siekiant skatinti toleranciją, šalies valdžia planuoja skirti apie 10 mln. litų antidiskriminacinėms programoms.

LRT, ELTA

JAV prezidentas Barack Obama, Australijos premjeras Tony Abbott ir Japonijos premjeras Shinzo Abe pareiškė, kad jie priešinsis „Rusijos įvykdytai Krymo okupacijai ir veiksams, destabilizuojantiems padėtį Rytų Ukrainoje”.

EPA-ELTA nuotr.

JAV, JAPONIJA IR AUSTRALIJA PRIEŠINSIS RUSIJOS VEIKSMAMS KRYME

Brisbanas, lapkričio 16 d. (ELTA). Didžiojo dvidešimtuko (G20) šalių vadovai susitikimo metu JAV, Japonijos ir Australijos vadovai išvien stojo prieš Rusiją, žadėdami priešintis pastarosios intervencijai į Krymą, praneša „Reuters”.

JAV prezidentas Barack Obama, Japonijos premjeras Shinzo Abe ir Australijos premjeras Tony Abbott pareiškė, kad jie priešinsis „Rusijos

įvykdytai Krymo aneksijai ir veiksams, destabilizuojantiems padėtį Rytų Ukrainoje”, be to, jie pasirengę patraukti atsakomybėn kaltuosius dėl keleivinio Malaizijos lėktuvo numušimo.

Rusijos prezidentas Vladimir Putin susilaukė didelio spaudimo iš kitų G20 vadovų dėl to, kad Rusijos valdžia remia sukilėlius Ukrainoje, kur konflikto aukų skaičius šiais metais jau viršijo 4 000.

Vakarų šalių vadovai įspėjo V. Putin, kad Rusija susilauks dar daugiau sankcijų, jeigu nenustos remti kovotojų. Tuo metu Rusija neigė bet koki savo įsikišimą.

Trys minėtos valstybės bendrame pranešime paskelbė, kad jų vadovai, be Ukrainos konflikto ir Ebolos krizės, taip pat aptarė Šiaurės Korėjos branduolinio ginklo keliamą pavojų bei žmogaus teises šioje šalyje.

G20 SUSITIKIME RUSIJA IŠ VAKARŲ ŠALIŲ VADOVŲ SUSILAUKĖ PRIEKAIŠTŲ

Brisbanas, lapkričio 15 d. (ELTA). Rusija iš Vakarų šalių vadovų susilaukė daug priekaištų dėl įvykių Ukrainoje per Australijoje vykstantį Didžiojo dvidešimtuko (G20) šalių vadovų susitikimą, informuoja BBC.

Kanados premjeras Stephen Harper pareiškė Rusijos prezidentui Vladimir Putin, kad Rusijai turi „nešdintis iš Ukrainos”.

JAV prezidentas Barack Obama pareiškė, kad Maskvos „agresija” Ukrainoje kelia „grėsmę pasauliui”, tuo tarpu Didžioji Britanija pagrasino įvesti daugiau sankcijų prieš Rusiją, jei toji nesiliaus „destabilizuoti” savo kaimynės.

Pagrindinė susitikimo tema buvo ekonominės refor-

mos. Tačiau per dviejų dienų susitikimą pasaulio vadovai aptarė ir Rusijos vaidmenį Ukrainos konflikte. Ekspertai tikisi, kad vasarį G20 grupės finansų ministrų suderinti planai per ateinančius penkerius metus didinti pasaulio ekonomikos augimą 2 proc. bus plečiami.

Tačiau pirmąją susitikimo dieną, svarbiausias aptariamas klausimas buvo situacija Ukrainoje, kurios rytiniuose regionuose prorusiški separatistai kariauja su vyriausybės pajėgomis.

Ukraina ir jos Vakarų sąjungininkės kaltina Rusiją siunčiant karinį pastiprinimą per sieną, tokius tvirtinimus Kremlius neigia.

Prieš prasidedant G20 susi-

tikimui Didžiosios Britanijos premjeras David Cameron pareiškė, kad, jeigu „mes ir toliau matysime Rusijos karines pajėgas” Ukrainoje, „santykiai tarp Europos ir Rusijos turės būti kitokie”, pridurdamas neatmetantis „tolesnių sankcijų įvedimo galimybes”.

Vėliau D. Cameron susitiko privačiam pokalbiui su V. Putin. Abu šalių vadovai aptarė „santykių atkūrimo galimybę”, sakė V. Putin atstovas Dmitrij Peskov.

Australijos premjeras Tony Abbott, pradėdamas susitikimą, sakė, kad norėtų, jog šis susitikimas nuramintų žmones dėl vykdomos pasaulinės ekonomikos politikos krypties ir skelbtų „vilties ir optimizmo žinutę”.

PAGRINDINIS UKRAINOS TIKSLAS

Kijevas, lapkričio 14 d. (ELTA). Ukrainos svarbiausias tikslas - suburti stiprią kariuomenę, kuri atremtų Rusijos karinę agresiją, teigė Ukrainos premjeras Arsenij Jaceniuk, praneša „Reuters”.

„Suburti kariuomenę, gebančią sustabdyti agresiją iš Rusijos, yra pagrindinė mūsų užduotis”, - korespondentams

sakė ministras pirmininkas.

Per spaudos konferenciją A. Jaceniuk taip pat teigė nesitikintis, kad Ukrainos ekonomika galėtų augti iki 2016 metų dėl finansinės naštotos, susidariusios konflikto su prorusiškais separatistais metu.

Premjeras, kuris tikisi likti savo poste ir kitai kadencijai

po naujos vyriausybės suformavimo, pranešė apie savo siūlomus kandidatus užimti ministrų kėdes. A. Jaceniuk finansų ministru norėtų matyti Vitalij Lisovenka, o šiuo metu vidaus reikalų ministro pareigas einantį Arsenij Avakov ir teisingumo ministrą Pavel Petrenka, A. Jaceniuk ir toliau norėtų matyti tose pačiose pareigose.

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS
THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

DIRVA

TEL. (216) 531-8150
FAX (216) 531-8428

E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19010 CLEVELAND, OHIO 44119-0010

19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

Leidžia Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Draugija „Viltis“, Inc.

Algirdas V. Matulionis, pirmininkas / president

Gediminas Markevičius, redaktorius / editor

2713 West 71st St, Chicago, IL 60629-2005

E-mail: dirva.redaktorius.chicago@gmail.com

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0010

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices.
Published bi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn.
VILTIS, INC. - Subscription per year - \$55.00, first class - \$78. Single copy - \$2.00. Air mail overseas - \$130.00.

Prenumerata metams - \$55.00, pusei metų - \$40.00, pirma klase - \$78.
Oro paštu į užsienį metams - \$130.00. Atskiuro numerio kaina - \$2.00.
Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu, ne visada sutampa su redakcijos nuomone. Nespausdinti straipsniai gražinami tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

BERLYNO SIENA

Lapkričio 9 d. visas demokratiškas pasaulis, o labiausiai - Vokietijos žmonės, šventė Berlyno sienos griūtį: praėjo 25 metai (1989 m.), kai iš pasaulio žemėlapių dingo Sovietų suskaldyta Vokietija. Tiesa, šis suskaldymas geriausiai parodė, kaip gyvena žmonės kapitalizme (Vokietijos Federacinė Respublika - VFR) ir kaip socializmo lageryje (Vokietijos Demokratinė Respublika - VDR). Berlyno siena, pastatyta 1961 m., atskyrė sąjungininkų pasidalintą Berlyną į Rytų (okupuotą Sovietų Sąjungos) ir Vakarų (valdomą sąjungininkų - JAV, D.Britanijos ir Prancūzijos paskirtos komendatūros). Iki tol Vokietijos žmonės galėjo keliauti laisvai iš Rytų Berlyno (VDR sostinės) į Vakarų Berlyną, taigi ir į VFR, nes 1949 m. Vakarų Berlynas buvo įjungtas į VFR ekonominę ir politinę sistemą. Tad didžioji dauguma inteligentijos pasitraukė į Vakarus. Šiam srautui sustabdyti Sovietų Sąjunga su VDR valdžia pastatė sieną, kurios ilgis buvo apie 15 km. Berlyno siena išskyrė tautiečius, giminaičius, net šeimos narius, bet pasiekė savo tikslą – sustabdė masinį rytiečių bėgimą į Vakarus.

Priminęs skaitytojams Berlyno sienos atsiradimą, noriu paklausti šių laikų Lietuvos valdžios - Prezidentės, Seimo, Vyriausybės - koks buvo tikslas politinio sprendimo, kai teikta užklausa Lietuvos Respublikos Konstituciniam Teismui (LR KT) dėl Lietuvos Respublikos dvigubos pilietybės, praėjus 16 metų nuo Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo? Tiesa, interneto platybėse neraskite, koks buvo suformuluotas klausimas LR KT, kas klausė...? Bet pasėkmės jaučiamos kasdien. Klausimas dėl dvigubos pilietybės padalino Lietuvos piliečius į turinčius LR pilietybę, turinčius dvigubą LR pilietybę ir, LR KT valia, netekusius prigimtinės Lietuvos piliečio teisės į pilietybę, jeigu jie išvyko iš Lietuvos ir kitoje valstybėje įgijo jos pilietybę.

Bet labiausiai šis išaiškinimas palietė Lietuvos piliečius, išvykusius dirbti ir gyventi į Jungtines Amerikos Valstijas. Gyvenantiems ir dirbantiems Europos Sąjungoje nėra būtinybės būti tų ES šalių piliečiais, nes Lietuva nuo 2004 m. gegužės 1 d. tapo visateise Europos Sąjungos nare, o JAV, jei nesi šios šalies pilietis, socialinės garantijos skiriasi. Bet JAV yra NATO garantas, o Lietuva yra NATO šalis, tad kodėl jos Konstitucinio Teismo sprendimas nukreiptas prieš draugiškos valstybės piliečius? Juk Lietuvos pilietis, įgijęs ir JAV pilietybę, gali labiau paveikti JAV valdžią (kreipdamasis į senatorius ar Kongreso narius), siekiant Lietuvai palankių politinių ir ekonominių sprendimų, negu būdamas paprastas imigrantas. Tad kodėl 2006 m., socialdemokratams sėdint valdžioje, prireikė skaldyti Lietuvos Respublikos piliečius? Kodėl tai įvyko prezidentaujant Valdui Adamkui, ilgai gyvenusiam ir dirbusiam JAV, ir geriausiai turėjusiam suprasti dirbančius bei JAV gyvenančius Lietuvos piliečius? Jie išvyko iš Lietuvos po 1990 m. kovo 11 d., kai Lietuva jau buvo laisva. Ne vienas iš jų dalyvavo Baltijos kelyje, Sąjūdyje. Po Konstitucinio Teismo „išaiškinimo“ Lietuvos Respublikos pilietybės neteko net Kovo 11-osios Akto signataras...

Manoma, kad toks Lietuvos Respublikos Konstitucinio

OBJEKTYVUMAS YRA DORYBĖ, BET AR TAI TAS ATVEJIS?

Šį kartą dėmesį patraukė žiniasklaidoje pasirodžiusi informacija apie Europos Sąjungos ambasadoriaus Rusijoje Vytauto Ušacko išsakytą nuomonę apie... tą pačią Lietuvos žiniasklaidą. Ambasadorius ją sukritikavo, nes „ji pernelyg vienusiškai neigiamai rašo apie Rusiją ir nepateikia subalansuotos objektyvios nuomonės“. „Trūksta daugiau informacijos, mano nuomone, apie tai, kas vyksta pačioje Ukrainoje. Antras dalykas yra tai, kad, su visa pagarba, mes negalime visko suversti pačiai Maskvai dėl konflikto Ukrainoje. Trečia, mums reikėtų geriau suprasti visas problemas ir visumą tų iššūkių, su kuriais susidurs pati Ukraina. Ketvirta, su visa pagarba Ukrainai, mes negalime idealizuoti tos šalies perspektyvų ES atžvilgiu“, - skaitydamas paskaitą Kauno technologijos universitete, kalbėjo V. Ušackas. (DELFI, red. past.)

Dievaži, niekas nesiginčija dėl to, kad žmonėms reikia pateikti objektyvią, nevienpusišką informaciją, tačiau kyla klausimas, kokie kriterijai lemia tos informacijos objektyvumą? Informacijos gavimo galimybės? Asmeninis žurnalisto etikos supratimas? Informacijos pateikimo tikslingumas? Galų gale, ko mes siekiame, pateikdami informaciją – pateikti visuomenei įvykius kaip faktus, ar pateikus tuos faktus priminti ir jų prielaidas? Žodžiu, tai būtų skaitytojų diskusijos verta tema, jei ne aplinkybės – informacinio karo aplinkybės, dedančios neišvengiamą žymę ant bet kokio fakto, susijusio su Rusija ar Ukraina. Štai Donecko ir Luhansko regionuose rusų separatistai surengė „rinkimus“. Ar įmanoma gauti objektyvią informaciją iš teritorijos, kurioje vyksta karas? Gi žurnalistai nėra žmonės, kurių neima kulkos...

Neseniai teko skaityti straipsnį apie rusų fotožurnalistą, kurio nuotraukos iš karščiausių pasaulio taškų vertinamos visų didžiausių naujienų agentūrų. Fotokorespondentas pasakoja apie Izraelio ir palestiniečių karo baisumus, pavojus, tykančius tokiose sąlygose dirbančio žiniasklaidos atstovo. Beje, jis atkreipė dėmesį, kad izraeliečiai labai nenoriai įsileisdavo žurnalistą, o palestiniečiai – visuomet. Įstrigo viena frazė: „Mes jų nefotografuojam dėl etikos sumetimų..“ (sakė jis, kalbėdamas apie „Hamas“ kovotojus, kurių neįmanoma atskirti tarp taikių gyventojų). Nenufotografuoti, vadinasi, nėra? Viena vertus, fotoaparato objektyvas tikrai objektyvus, nes jis vaizdą fiksuoja jo neinterpretuodamas, tačiau viskas priklauso nuo žmogaus, laikančio tą aparatą – kur jis pasuks objektyvą, tą ir užfiksuos.

Ir apie įvykius Rytų Ukrainoje kalba šis rusų fotokorespondentas, pabrėždamas, kad separatistai visiems žiniasklaidos atstovams mielai rengia viešųjų ryšių akcijas, ko nepasakysi apie ukrainiečius. Tik gyvenimo tikrovėje matome ką kita: per BBS ir CNN žinias pranešėjai dažniausiai kalba kažkokių įvykių fone, o ne iš įvykio vietos. Išskyrus „Euronews“ kanalą, kuris ir šiandien kalba apie šią „liaudies respublikų“ rinkimus ir rodo tiesioginius reportažus... Na, žinant, kad šitas „prancūziškas“ kanalas ir Malaizijos lėktuvo numušimą vadino „lainerio sudužimu“, stebėtis neverta. Trumpai tariant, vadovaujantis romėnų posakiu „kam naudinga“, aišku, kad šito pasaulinio garso rusų žurnalisto objektyvumas labai subjektyvus.

Tuo metu Rusijos „žiniasklaidos“ priemonės praneša džiugias naujienas iš rusų separatistų perimtų Donecko ir

Luhansko regione – ten, matote, vyksta tikri liaudies rinkimai ir juose netgi dalyvauja stebėtojai iš Vakarų: Vokietijos atstovas Manuelis Oksenraiteris sako nepastebėjęs nė vieno pažeidimo – na, jei jau vokietis taip kalba, tai jau negalima abejoti... O kas tas Oksenraiteris – ogi kažkoks politologas iš Berlyno, labai pasižymėjęs prorusiškai nusiteikusių serbų palaikymu. Kur gi tau pastebės toks politologas pažeidimus! Bet stebėtis tokia propagandine taktika jau neverta – štai per Rusijos TV kanalą rodo „diskusijų“ laidą, žinoma, „rinkimų“ tema: vėl kalba kažkoks „Visuomenės tyrimų instituto“ (priklausančio JAV!) veikėjas, kuris, dideliu auditorijos džiaugsmui, tikina matęs Donecko ir Luhansko regione vykstančiuose rinkimuose pačia gražiausią demokratijos apraišką, nes ten liaudis gali dalyvauti – žodžiu, ji realizuoja savo teisę pareikšti valią formuojant politinę valdžią. Kitaip sakant, bet kokie liaudies rinkimai visuomet yra teisėti. (Remiantis jo logika, išeitų, kad ir kriminaliniai nusikaltėliai turi teisę išsakyti savo valią ir ji bus legitiimi.) Svarbiausia, kad šią nuomonę pareiškė JAV instituto atstovas!

O kiek objektyvumo gali būti į pasaulinę opinią kalamame termine „novorosija“? Tarsi ten būtų buvusi stepių stepė, kurioje pagaliau apsistojo „išrinktoji rusų tauta“ ir nutarė įkurti savo valstybę? Kai iš ukrainiečių vagiama jų istorija, jų žemė, kalbėti apie objektyvumą sunku bet kuriam padarumo nepraradusiam žmogui.

Rusijos ekonomika ritasi žemyn – tai dėsninga ne tik dėl Vakarų įvestų sankcijų, bet ir dėl vykdytos vidaus politikos – didžiausios lėšos buvo skiriamos ne ekonominiam sektoriui atnaujinti ir plėtoti, bet kariuomenei perginkluoti ir atnaujinti. Tokia lemtis kažkada ištiko ir buvusią Sovietų Sąjungą – joje irgi visas ekonominis potencialas buvo skiriamas ginklams, deja, ginklai nepadėjo žengti koja kojon su pasauliniu ekonomikos progresu ir Sovietų Sąjunga žlugo. Griūčiai prasiėdęs Vakarų politikai labiausiai bijojo, kad byranti „blogio imperija“ nesugalvotų išeiti iš istorijos lydimą branduolinio ginklo fanfarų. Atrodo, kad ir šį kartą tokio pat pavojaus bijoma iš nuokalnės besiritančios Rusijos pusės. Rusija – ne Šiaurės Korėja: nors euforijos apimti eiliniai rusai kol kas remia šalies politinę vadovybę, ilgainiui gali baigtis džiugesys ir netruks prasimušti maišto dvasia.

Kęstutis Šilkūnas

Teismo išaiškinimas tebuvo siekis sustabdyti Lietuvos gyventojų emigraciją iš laisvos Lietuvos. Bet apie tai, kad žmonės, pagyvenę išsivysčiusioje valstybėje, įgijo naudingos patirties, žinių, kurios būtinos Lietuvos ateičiai - nesusimąstyta. O gal kaip tik norėta atstumti, supriešinti? Lietuvoje jau 8 metai svarstomas šis klausimas, eikvojami valstybės pinigai ir laikas. Net JAV besilankydamas LR užsienio reikalų ministras Linas Lietuvos pripažino „Gordijaus mazgą“ šiuo klausimu.

Šiuo metu LR Seime jau keliamas klausimas dėl Lietuvos Respublikos dvigubos pilietybės referendumo. Bet ir man norisi pasiūlyti referendumą - dėl Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo išaiškinimo panaikinimo. Šis KT išaiškinimas Lietuvių Respublikos piliečius surūšiavo, pastatė tarp jų tarsi kokią Berlyno sieną - arba tik Lietuvoje, arba užsienyje visam laikui. Tremčia. Ar tikrai nusikaltimas turėti Lietuvai draugiškos valstybės pilietybę?

Ir kaip neprisiminus Popiežiaus Pranciškaus Romoje išsakytą viltį, kad bus nugriautos ir kitos sienos. „Mums reikia tiltų, ne sienų“, - sakė jis tikintiesiems Šv. Petro aikštėje, minint Berlyno sienos griūties 25-ąsias metines.

Jonas Kurtakis

VIENOS DIDŽIAUSIŲ TARPTAUTINIŲ PRATYBŲ ŠIAIS METAIS LIETUVOJE „GELEŽINIS KARDAS 2014” OFICIALIAI BAIGTOS

Lietuvos Respublikos Prezidentė Dalia Grybauskaitė Generolo Silvestro Žukausko poligone stebėjo NATO pratybas „Geležinis kardas 2014”, kuriose dalyvavo daugiau nei pustrečio tūkstančio karių ir 300 įvairių kovos mašinų iš 9 Aljanso valstybių. Tai vienos didžiausių pratybų, kurios vyko šiemet Lietuvoje.

LR Prezidento kanceliarijos nuotr.

Lapkričio 13 d. Generolo Silvestro Žukausko poligone Pabradėje (Švenčionių r.) baigėsi tarptautinės NATO pratybos „Geležinis kardas 2014”. Svečių dienoje renginio dalyviai stebėjo pratybose dalyvavusių devynių NATO šalių karių vykdomą jungtinę puolimo operaciją ir apžiūrėti karinės technikos ir ginkluotės parodą.

„Vieningo ir stipraus NATO pagrindas yra kolektyvinė gynyba. Vėlo viršūnių susitikime sutarta dėl konkrečių kolektyvinės gynybos priemonių Baltijos šalims. Šios pratybos yra puikus įrodymas, kad mūsų saugumui NATO skiria ypatingą dėmesį ir imasi konkrečių veiksmų jam užtikrinti”, – sakė Lietuvos Respublikos Prezidentė Dalia Grybauskaitė.

Renginyje taip pat dalyvavo krašto apsaugos viceminis-

tras Ramūnas Usonis, Lietuvos kariuomenės Sausumos pajėgų vadas generolas majoras Almantas Leika, Seimo nariai, pratybose dalyvaujančių šalių ambasadoriai, kariuomenių atstovai ir kiti svečiai.

Svečių ir žiniasklaidos renginio pabaigoje taip pat vyko tarptautinių pratybų „Geležinis kardas 2014” uždarymo ceremonija. Karius pasveikino pratyboms vadovavęs Sausumos pajėgų vadas gen. mjr. A. Leika. „Šios pratybos yra tikrai išskirtinės. Džiugu, kad NATO partneriai supranta tokių mokymų svarbą ir labai greitai sureagavo į kvietimą dalyvauti ir treniruotis Lietuvoje”, – renginio metu sakė Sausumos pajėgų vadas gen. mjr. Almantas Leika.

Pratyboms pasibaigus padaliniai išvyks į nuolatines dislokacijos vietas Lietuvoje ir užsienyje. Artėjančiomis die-

nomis sąjungininkų kariai su technika iš Lietuvos išvyks per tarptautinį Vilniaus oro uostą, Klaipėdos jūrų uostą, Lietuvos geležinkeliais ir bendrojo

naudojimo keliais. Pratybų organizatoriai stengiasi, kad karių ir karinės technikos išvažiavimas iš karinio poligono sukeltų kuo mažiau nepatogumų Lietuvos gyventojams, todėl karinės transporto kolonas lydės Lietuvos karo policijos palyda.

Pratybose „Geležinis kardas 2014” iš viso dalyvavo per 2,5 tūkst. karių iš devynių NATO šalių. Lietuvai atstovavo kariai iš Sausumos ir Karinių oro pajėgų, Logistikos, Mokymo ir doktrinų valdybos ir Karo policijos. Su Lietuvos kariais pratybose treniravosi ir apie 500 sąjungininkų karių – oro gynybos būrys iš Čekijos, Lietuvoje dislokuota kuopa iš JAV Sausumos pajėgų 1-osios kavalerijos divizijos, žvalgų kuopa ir inžinierių būrys iš Vokietijos, pėstininkų kuopos iš Jungtinės Karalystės ir Vengrijos, pėstininkų būriai iš Estijos ir Kanados, žvalgų būrys iš Liuksemburgo.

Tarptautinių pratybų „Geležinis kardas” metu buvo

naudojama daugiau nei 300 vienetų įvairios paskirties karinės technikos. Tarp jų – vikšrinės pėstininkų kovos mašinos BRADLEY, inžinerinės-evakuacinės paskirties sunkiosios vikšrinės transporto priemonės BPZ, vikšriniai šarvuotieji transporteriai M113, ratiniai šarvuotieji transporteriai STRYKER, FUCHS, BTR-80 ir BTR-80 AM, kariniai visureigiai HMMWV, lengvai šarvuoti transporteriai DINGO, FENNEK, daugiafunkciniai sunkvežimiai SISU, įvairūs kiti kariniai sunkvežimiai, visureigiai ir keturračiai motociklai.

Pratybas „Geležinis kardas” organizavo Lietuvos kariuomenės Sausumos pajėgų štabas. Lietuvos kariuomenės Sausumos pajėgos taip pat buvo atsakingos ir už priimančiosios šalies paramos organizavimą pratybose Lietuvoje dalyvaujantiems sąjungininkams. Planuojama, kad šios pratybos taps kasmetinėmis ir pritrauks dar daugiau šalių sąjungininkų.

LR KAM

Tarptautinių pajėgų pratybos „Geležinis kardas 2014” oficialiai baigtos.

LR KAM nuotr.

B. OBAMA GAVO LAIŠKĄ DĖL SGD TERMINALO LIETUVOJE

Jungtinės Amerikos Valstijos (JAV) turi rasti galimybių užtikrinti gamtinių dujų tiekimą Lietuvai ir kitoms mažoms valstybėms, teigia JAV senatorius James Inhofe. Anot jo, Lietuvoje tai leistų padaryti ir Klaipėdoje baigiamas statyti suskystintų gamtinių dujų (SGD) terminalas.

„Iškilmingas pirmojo Lietuvos suskystintų gamtinių dujų terminalo atidarymas žymi svarbų žingsnį mūsų sąjungininkų pastangose išsilaivinti nuo Rusijos, kuri manipuliuoja gamtinių išteklių rinkomis, įgyvendindama užsienio politikos darbotvarkę, gniaužtų ir įtakos”, – rašoma J. Inhofe laiške JAV prezidentui Barack Obama.

Jo teigimu, iki SGD terminalo Rusijos energetinė įtaka Lietuvoje buvo akivaizdžiai juntama - Lietuva už dujas turėjo mokėti 30 proc. daugiau nei Vokietija, ir Lietuva yra nuolatiniame pavojuje dėl to, kad Rusija gali visiškai nutraukti dujų tiekimą.

„Turint tai omenyje, mūsų atsakomybė yra užtikrinti jų (Rytų Europos regiono) poreikį JAV gamtinėmis dujomis. (...) Palyginti nedidelę paklausą turinčios mažesnės valstybės, tokios kaip Lietuva, gali likti be galimybės gauti dujų iš JAV ir negalės užsitikrinti dujų tiekimo, nes joms trūksta derybinės galios konkuruoti su didesnėmis valstybėmis”, – rašo J. Inhofe.

JAV senatorius paragino šalies vadovą, vertinant SGD tiekimo naudą, įvertinti ir realias rinkos sąlygas, kuriomis gyvena Lietuva ir kitos panašios valstybės. „Kazkas turi užtikrinti Lietuvos poreikius, tik klausimas, ar tai bus JAV”, – laiške B. Obama klausė JAV senatorius ir iškart atsako teigiamai į savo klausimą.

Spalio 27 d. ryte į Klaipėdos uostą įplaukė SGD terminalo laivas-saugykla „Independence”, o sekančią dieną - ir pirmasis dujovežis, atgabenęs pirmąjį SGD terminalui skirtą dujų krovinį. SGD terminalas pradės veikti kitų metų pradžioje ir pirmaisiais metais aprūpins maždaug trečdalį Lietuvos dujų poreikio, o ateityje - ir kaimyninių Baltijos šalių poreikius. *LRT*

SIŪLOMA Į UKRAINĄ SIŪSTI ŠIAURĖS IR BALTIJOS ŠALIŲ GYNYBOS EKSPERTŲ GRUPĘ

Lapkričio 12 d. krašto apsaugos ministras Juozas Olekas Osle (Norvegijoje) dalyvavo Šiaurės ir Baltijos gynybos ministrų susitikime, kuriame oficialiai patvirtintas Baltijos šalių prisijungimas prie Šiaurės šalių pajėgumų stiprinimo (angl. *capacity building*) iniciatyvos. Šia iniciatyva siekiama suformuoti gynybos ir karinio planavimo specialistų grupes, kurios galėtų būti panaudotos NATO, ES ar Jungtinių Tautų operacijose padedant kitų šalių karinėms institucijoms įgyvendinti reformas bei užtikrinant efektyvų ginkluotųjų pajėgų valdymą.

Ministras J. Olekas susitikimo metu pasiūlė tokias grupes panaudoti Ukrainoje.

„Mūsų pasiūlymas yra nusiųsti Šiaurės ir Baltijos šalių specialistų grupę į Ukrainą, kuri po konsultacijų su Ukrainos gynybos ministerija pasiūlytų sritis, kuriose galėtume padėti Ukrainai stiprinant jos gynybos sektorių”, – susitikimo metu kalbėjo J. Olekas. Ministras taip pat teigė, kad Lietuva svarstytų savo indėlį skiriant karinius instruktorius Irako kariams rengti, jei bus nutarta tokias grupes panaudoti stiprinant Irako karines pajėgas.

Ministrai taip pat aptarė tolimesnį Šiaurės ir Baltijos šalių bendradarbiavimą operacijų rajonuose ir Šiaurės kovinės grupės panaudojimą 2015 metais.

LR KAM

APGINTI PARTIZANO GARBĘ

Per pastaruosius Seimo rinkimus daugumą balsų laimėjo kairiosios partijos, jos sudarė kairiąją koaliciją ir atitinkamą vyriausybę, todėl visose srityse stebimas akivaizdus buvusios sovietinės nomenklatūros atsigavimas, nuostatos „prie rusų buvo geriau“ nemaskuotas propagavimas, Lietuvos Sąjūdžio idėjų ignoravimas, Sąjūdžio aktyvių veikėjų šalinimas iš užimamų pareigų, partizaninio karo reikšmės niekinimas, partizanų šmeižimas arba pastangos per teismus juos pripažinti kriminaliniais nusikaltėliais. Nors neformaliai, tačiau akivaizdžiai į frontininko Algirdo Paleckio ir jo bendražygių Giedriaus Grabausko, Edvardo Satkevičiaus ir Juozo Vaikšnorio gretas jungiasi signatarai Aloyzas Sakalas ir Jurgis Jurgelis, kurie aktyviai per žiniasklaidą varo antipartizaninę propagandą.

Nesitaikstydamas su tokia padėtimi, Nevyriausybinių organizacijų, padedančių stiprinti Lietuvos valstybės gynybinius pajėgumus, Koordinacinė taryba 2014-10-29 kreipėsi į Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centrą (LGGRTC), Lietuvos Respublikos Seimo Pasipriešinimo režimams dalyvių ir nuo okupacijų nukentėjusių asmenų teisių ir reikalų komisiją bei Signatarų klubą su pareiškimu dėl paskutinio Lietuvos partizano, kario savanorio, vyresniojo leitenanto, Vyčio kryžiaus ordininko Antano Kraujelio-Siaubūno, žuvusio kovos lauke, garbės gynybos, prieš vedamą partizanų šmeižto kampaniją. Žemiau pateikiamas pareiškimo tekstas.

Lietuvos Respublikoje yra pakankamai dokumentų apibūdinančių 1940–90 metų pasipriešinimo okupacijai dalyvių teisinį statusą (1997-01-23 įstatymas Nr.VIII-97), pabrėžiant, kad Lietuvoje vyko tautos ginkluotas pasipriešinimas prieš Sovietų Sąjungos okupacinę kariuomenę, o partizanų vadovybė buvo aukščiausioji Lietuvos politinė ir karinė valdžia, kaip tautos duota teisė į savigynos pasireiškimą. Tuo pačiu ginkluoto pasipriešinimo dalyviai skelbiami Lietuvos kariais-savanoriais ir pripažinti jiems kariniai laipsniai ir apdovanojimai.

Lietuvos Laisvės Kovos Sąjūdžio (LLKS) tarybos 1949-02-16 Deklaracija 1999-01-12 paskelbta valstybės teisės aktu.

Lietuvos Respublikos 1998-07-16 įstatymo Nr.VIII-858 1 straipsniu SSRS Valstybės saugumo komitetas (NKVD, NKGB, MGB, KGB) pripažintas nusikalstama organizacija, vykdyusių karo nusikaltimus, genocidą, represijas, terorą, politinį

persekiojimą SSRS okupuotoje Lietuvos Respublikoje. Lietuvos Respublikos Seimas pripažino, kad LLKS prezidiumo pirmininkas Jonas Žemaitis-Vytautas buvo kovojančios su okupacija Lietuvos valstybės vadovas, faktiškai vykdęs prezidento pareigas.

Sovietinės okupacijos metu KGB nusikalstama organizacija Lietuvoje ir vykdė partizano Antano Kraujelio sunaikinimo operaciją. Antanas Kraujelis vadovaudamasis LLKS Deklaracija buvo teisėtas karys, turėjo savo vadus, vykdė jų užduotis, partizanų teismai galiojo tiek kolaborantams, tiek saviems. Jis nepasidavė ir laikėsi partizano priesaikos iki mirties. Jis septyniolika metų sudėtingiausiomis sąlygomis žmonių palaikymo, profesionalumo, drąsos, konspiracijos dėka išliko nesuimtas, 1965-03-17 KGB operacijos metu priešinosi ginklu ir gyvas nepasidavė. Jis turėjo partizano atpažinimo ženklus, kurie matyti pomirtinėje nuotraukoje, žūties vietoje rasti ginklai ir Lietuvos partizano uniforma. Jis apsuptyje dar spėjo sunaikinti slaptus dokumentus ir žuvo kaip didvyris.

Todėl neatsitiktinai LGGRTC vadovaudamasis Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisės komisijos pasiūlymu 1997-12-22 įsakymu Nr. 166 A.Kraujeliui pripažino kario savanorio teisinį statusą (po mirties), o Krašto apsaugos ministras 1998-06-10 įsakymu Nr.1091-K suteikė vyresniojo leitenanto laipsnį, nes jis vykdė Vytauto apygardos Liūto rinktinės štabo žvalgybos skyriaus viršininko pareigas. Istoriografijoje A.Kraujelis apibūdinamas kaip paskutinis pasipriešinęs ginklu ir nepasidavęs okupantams Lietuvos partizanas. Čekistai, siekdami A.Kraujelį suimti ir sunaikinti, kaltino dalyvavus kolaborantų likvidavimo operacijose. Byloje apibūdinti likviduoti asmenys – komunistai, komjaunuoliai, sovietiniai ir kolchozų kaimo aktyvistai, o partizanai kaip tik ir kovojo prieš okupacinės valdžios pertvarkos vykdytojus. Daugelis jų buvo ginkluoti, nevykdė partizanų nurodymų ir perspėjimų. Sovietinei valdžiai nepavyko A.Kraujelio suimti, tardyti, kad teisme pripažintų ar paneigtų čekistų suformuluotus kaltinimus. Todėl kai kurie suimti partizanai, ryšininkai galėjo ginkluoto pasipriešinimo įvykdytus veiksmus apginant save priskirti dar kovojantiems partizanams. Dažni atvejai buvo kai civilių gyventojų žudynės vykdė partizanų vardu, kad juos apjuodinti aplinkinių žmonių tarpe.

KGB dokumentuose ypa-

2014 m. spalio 18 d. Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro Istorinių tyrimų programų skyriaus vyriausiasis specialistas Darius Juodis dalyvavo partizanų bunkerio atidengimo Pagramančio regioniniame parke (Šilalės r.) renginyje ir Šilalės rajono savivaldybės kultūros centre vykusioje konferencijoje „Istorinės atminties įamžinimas Lietuvoje ir Šilalės rajone 1990–2014 metais“, kur skaitė pranešimą apie atstatytą partizanų slėptuvių būklę. *genocid.lt*

tingai akcentuojama 1949 metais Gečių šeimos žūtis, kad tą veiksmą atliko A.Kraujelis. Apie tai prabyla tardomas 1952 m. suimtas partizanas M.Urbonas. Gečių šeimos žūtis metu M.Urbonas buvo būrio vadas, o A.Kraujelis tik partizanų ryšininkas. Suimtas partizanas M.Urbonas pagal tardymo protokolą, kuris tęsėsi iki antros valandos nakties – šešias valandas, be abejo, kankintas galėjo, norėdamas sušvelninti padėtį pasakyti, kad šeimos žudynėse dalyvavo A.Kraujelis. Aiškėja, kad M.Urbonas galėjo būti užverbuotas ir pagal KGB užduotį paskleisti apylinkėje gandą apie A.Kraujelį, dalyvavusį nėsčios motinos nužudyme. 1964 metais KGB kapitono V.Vytės apklaustas nužudytų tėvų sūnus, milicijos įgaliotinis, komjaunuolis Albertas Gečys nurodo, kad tėvus nušovė M.Urbonas. Jis liudijo, kad su juo buvo ir kitas asmuo, bet jis ginklo neturėjo ir jam buvo nepažįstamas. Galėjo Gečių šeimos žūtį sukelti ir KGB provokacija, kad Gečiai pranešė čekistams apie greta krūmuose įsikūrusius partizanus, kurie 1949-09-28d. buvo netikėtai apsupti ir sušaudyti, o Gečiai sušaudyti po mėnesio. Gal tai buvo KGB provokacija, gal kitos priežastys, bet partizanų teismo sprendimas buvo įvykdytas. Juk tai vyko karas po karo. Akivaizdi užverbuoto kolchozo pirmininko pavaduotojo, partizanų rėmėjo E.Sadkūno žūtis. Jį užverbavo Molėtų saugumo viršininkas L.Bakutis, įteikdamas partizanų rėmėjui E.Satkūnui pistoletą, kad nušautų A.Kraujelį. Jo susitikimas su A.Kraujeliu buvo suderintas, jie susitiko, išgėrė. A.Kraujeliui išeinant E.Satkūnas šovė, sužeidė partizanui ranką ir šoną, bet dar kartą iššauti nespėjo – Kraujelio automato serija buvo mirtina. KGB po E.Satkūno žūties paskelbė, kad jis su A.Kraujeliu pateko į pasalą ir A.Kraujelis,

įtardamas E.Satkūną išdavyste, jį nušovė. Yra ir kitų panašių faktų partizano byloje. Paskutinė pagal KGB teiginius ir partizanų teismo sprendimą yra 1952 metais nušautas Čepajevo kolchozo pirmininkas V.Utkinas. Per likusį tryliką partizanavimo metų iki A.Kraujelio žūties nužudymai KGB dokumentuose partizano byloje neužfiksuoti. Beje, A.Kraujelio sesuo Janina teigia, kad ji niekada nepasakiusi, kad jos brolis nužudęs dešimt asmenų. 2007 metais Utenos apylinkės teisme užfiksuotas teisme gynybos paliudijimas visai neatitinka tikrovės. Apie tokius sesers teiginius nėra jokiuose įrašuose.

Partizano kario savanorio sunaikinimo operacijoje dalyvavo atstovaujantys nusikaltamajai organizacijai Marijonas Misiukonis, Sergej Tichonov, Petras Laguckas, Rimantas Kublickas. Be abejo, šioje „medžioklėje“ neapsieita be KGB budelio Nachmano Dušanskio. Iš visų paminėtų, likęs vienas per 16 metų užsitęsusių bylos nagrinėjimą teismuose Marijonas Misiukonis. Per Lietuvos Nepriklausomybės metus KGB budeliams „leista“ pasitraukti iš Lietuvos. N.Dušanskis spruko į Izraelį, broliai Slavina – Aleksandras ir Julijus turėjo du urvus – Vokietijoje ir Izraelyje, pabėgo iš Lietuvos Rainių ir kiti budeliai. Smogikų vadeiva Sokolovas, pražudęs tūkstančius nekaltų civilių gyventojų, sunaikinęs šimtus partizanų, ramiausiai ypatingoje priežiūroje mirė Vilniuje, gerontologijos centre.

Nagrinėdami užsitęsusių kaltinamųjų bylų teismuose dėl A.Kraujelio žūties, kaltinamasis M.Misiukonis, jo gynėjai ir šalininkai bando paskelbti partizaną A.Kraujelį ne partizanų, o pavadinti jį naujadaru – nelegalu, o M.Misiukonį, dirbusį 28 metus represinėse KGB struktūrose, užsitarnavusį iki generolo laipsnio – vos ne tautos

gelbėtoju. 2011 metais jis bandė teisme pasiekti A.Kraujelio kario savanorio statuso panaikinimo. Jis teigia, kad A.Kraujelio žūtis metu KGB pareigūnai buvo teisūs ir dori, kad apsupdam partizanui siūlė pasiduoti, kad jo kaltės bus dovanotos, kad jis KGB operacijoje tuo metu atsidūrė atsitiktinai. Manytume, M.Misiukonis su N.Dušanskiu paskutinio partizano „medžioklėje“ atsidūrė neatsitiktinai, o su dideliu noru. Sovietinė spauda mirgėjo apie partizano žūtį. 1965-03-24 jam įteikiama vertinga dovana. Jie visi užpuolė partizaną ir jo buvimo vietą sodyboje kaip maitvanagai, užuodę kraują. Nepasidavus partizanui vilionėms ir pačiam nutraukus gyvenimą, buvo suimta ir nuteista jo žmona, sodybos šeimininkas A.Pinkevičius buvo panaudotas pagal senus KGB papročius kaip skydas, per prievartą stumtas į slėptuvę ir buvo nukautas.

Stebint teismo procesą, M.Misiukonis tampa lyg kaltintoju, o A.Kraujelis kaltinamuoju. Keisčiausia, kad Misiukonio didžiausiais gynėjais bylos procese tampa signatarai A.Sakalas ir J.Jurgelis. Jie reikalauja iš paskutinio Lietuvos partizano atimti kario savanorio statusą, jų šmeižikiški straipsniai mirgėte mirga žiniasklaidoje, įvairiuose antipartizaniniuose komentaruose ir svetainėse. Jie reikalauja M.Misiukonį kaip Lietuvos gelbėtoją išteisinti.

Tokias prielaidas jiems teigti prisideda kai kurių pareigūnų nekompetencija. LGGRTC 1997-06-05 įstatymo Nr.VIII-238 5 skyriuje Centro funkcijos 17 punktas: „Inicijuoja visapusišką genocido ir okupacijos padarinių teisinį įvertinimą...“. LGGRTC specialių tyrimų skyrius 1999-02-17 savo rašte pristatytame teismui „NUSTATĖ“ kario savanorio A.Kraujelio partizaninę

(Nukelta į 6 psl.)

(Atkelta iš 5 psl.)

APGINTI PARTIZANO GARBĘ

veiklą, remdamasis KGB represinės struktūros archyviniais dokumentais, kuriame nėra jokių papildomų tyrimo požymių, kaip reikalauja LGGRTC įstatymas. Rašto teiginys NUSTATĖ nieku nepatvirtinamas, neišanalizuojamas, atitinkamai neįvertinamas. KGB duomenys tokiose bylose nėra įrodymai. Dabar M.Misiukonis ir jo gynėjai traukia tokią KGB rašliavą kaip patikimą objektyvų faktą, o jam unisonu pritaria įžymūs valstybės veikėjai – signatarai profesorius ir generolas, tarsi užėmę aukščiausias teisinių institucijų pareigas. Jie tokiais savo pareiškimais, mūsų nuomone, teismo procese ir žiniasklaidoje, įžūliai daro tiesioginį spaudimą teismui.

Pastaraisiais metais labai suaktyvėjo antipartizaninės veiklos propaganda. Į Lietuvos piliečių, augančio jaunimo sąmonę vėl brukama per sovietmetį įsigalėjusi komunistinė tezė, kad pokariu vyko klasių kova, kad Lietuvos partizanai išžudė tūkstančius nekaltų civilių gyventojų. Tokie vieši tvirtinimai, kad partizanai, paaukoję savo jaunystę, gyvybę už Lietuvos laisvę, vadinami banditais, teroristais, o pastaruoju metu M.Misiukonio vertinimu – nelegalai, yra ne toleruoti. Todėl turime būti akylūs, ypač dabartinėje informacinio karo būsenoje, Rusijai okupavus Krymą ir kitas Ukrainos sritis, grasinama ir Lietuvai.

Todėl Nevyriausybinių organizacijų, padedančių stiprinti Lietuvos valstybės gynybinius pajėgumus (NOKT), Koordinacinė taryba, išanalizavusi A.Kraujelio partizaninę veiklą, teigia, kad LGGRTC jam suteiktas kario savanorio statusas yra teisėtas.

NOKT pripažįsta, kad M.Misiukonis sovietinės okupacijos metu, dirbdamas KGB represinėse struktūrose, vykdė nusikalstamą veiklą ir yra atsakingas, kaip ir kiti su juo buvę, už kario savanorio A.Kraujelio žūtį.

LGGRTC turi iš pagrindų pagerinti savo veiklą, ypatingą dėmesį skirdamas tremtinių, politinių kalinių, partizanų byloms išnagrinėti, savo iniciatyva teikti prokuratūrai asmenis, kurie tiesiogiai dalyvavo trėmimuose, genocide ir kitose nusikalstamosiose veiklose.

Kreipiamės į Signatarų klubą reikalaudami apsvastyti signatarų Aloyzo Sakalo ir Jurgio Jurgelio neteisėtus išpuolius prieš karį savanorį Antaną Kraujelį ir priimti atitinkamus veiksmus klubo kompetencijos ribose. Juk tokie minėtų signatarų vieši pareiškimai, dešim-

tmečius besitęsiančio teismo proceso metu, yra netoleruoti. Siūlome inicijuoti tyrimą, ar buvęs Saugumo departamentu vadovas generolas Jurgis Jurgelis gali nešioti garbingą generolo laipsnį.

Visomis priemonėmis raginame teisėsaugos vadovaujančias institucijas, Valstybės Saugumo departamentą, LGGRTC, žiniasklaidą rasti įvairių būdų reikalauti, prašyti iš tarnavusių represinėse KGB struktūrose, kad būtų atskleisti faktai, kur dūla nukankintų Lietuvos laisvės kovotojų palaikai. Lietuvos didvyrių palaikai turi būti perlaidoti garbingose Lietuvos kapinių vietose arba prie savo artimųjų. Paslaptį, kur dūla kario savanorio palaikai turėtų atskleisti ir kaltinamasis Marijonas Misiukonis.

Prašyti LGGRTC šį pareiškimą, jei teisiškai priimtina, pateikti Panevėžio Apygardos teismui.

Pareiškimą pasirašė: Nevyriausybinių organizacijų koordinacinės tarybos pirmininko pav. **Vytautas Zabielskas**, Lietuvai pagražinti draugijos paskas **Juozas Dingelis**, Lietuvos Nepriklausomybės gynimo Sausio 13-osios Brolijos pirmininkas **Kasparas Genzbigelis**, Lietuvos Vietinės Rinktinės karių sąjungos vado pavaduotojas **Jeronimas Kraulys**, Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjungos valdybos pirmininkas **Jonas Burokas**, Lietuvos atsargos karininkų sąjungos pirmininko pavad. **Algirdas Jurkevičius**, Krašto apsaugos sistemos kūrėjų asociacijos pirmininkas **Jonas Užurka**, Vytautų klubo atstovas **Vytautas Augustinas**, Asociacijos Vilniui ir Tautai valdybos pirmininkas **Saulius Povilaitis**, Lietuos Kariuomenės karių, nukentėjusių nuo sovietinio ir nacistinio genocido, artimųjų sąjungos pirmininko pavaduotojas **Algimantas Šalaviejus**, Nepriklausomybės gynėjų sąjungos pirmininko pavaduotojas **Gediminas Jurčiukonis**, Atlanto sutarties Lietuvos bendrijos valdybos narys **Audrius Skaistys**, Krašto apsaugos bičiulių klubo pirmininkas **Antanas Burokas**, Gervėčių klubo pirmininkas **Alfonsas Augulis**

2014-11-12 pasiekė žinia, kad J.Jurgelio ir A.Sakalo siūlymas A. Kraujeliui panaikinti kario savanorio statusą, LGGRTC, įvertinęs Lietuvos SSR KGB inkriminuotų veikų partizanui A. Kraujeliui tyrimo rezultatus, nerado pagrindo.

Lieka pridurti, kad valstybė turėtų deramai paminėti Antano Kraujelio žūties 50-ąsias metines 2015 m. kovo 17 d.

Algimantas Zolubas

LGGRTC TYRIMAS DĖL PARTIZANO A. KRAUJELIO

Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras (LGGRTC) atliko pakartotinį tyrimą dėl SSR KGB inkriminuotų veiklų paskutiniam Aukštaitijos partizanui Antanui Kraujeliui.

Tyrimo nustatyta, jog nėra jokių įrodymų, kad partizanas A. Kraujelis yra žudęs taikius gyventojus.

Šių metų spalį du Kovo 11-osios akto signatarai Aloyzas Sakalas ir Jurgis Jurgelis kreipėsi į Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centrą (LGGRTC) panaikinti kario savanorio statusą A. Kraujeliui-Siaubūnui. Jų teigimu, šis statusas partizanui suteiktas neatsižvelgus į faktus apie A. Kraujelio taikių gyventojų žudymą, kuo jis pažemino partizaninio pasipriešinimo vardą.

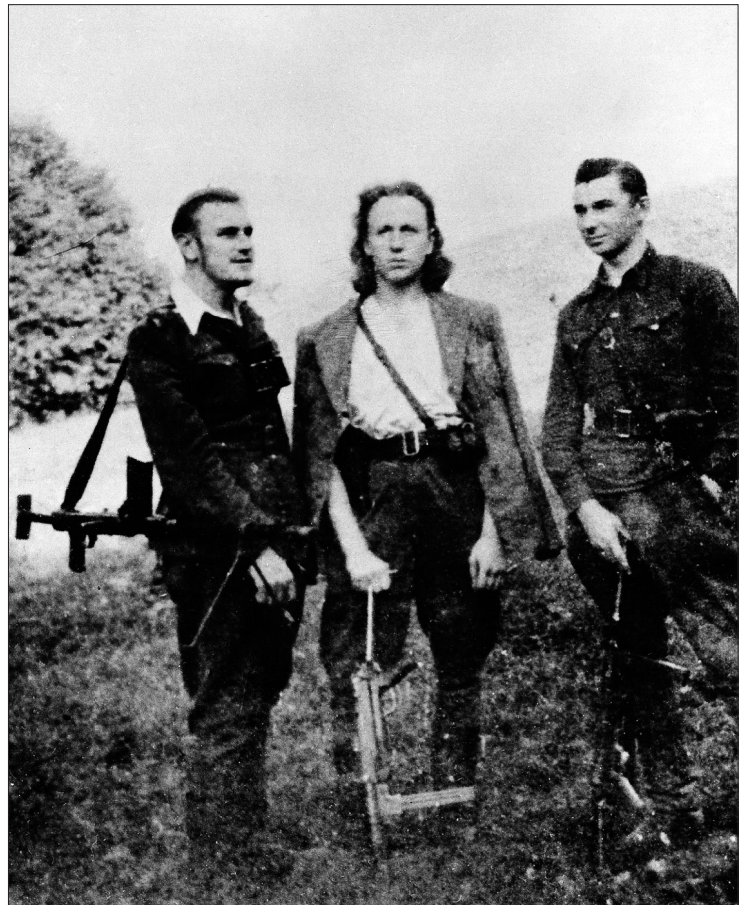
Prašyme nurodyta, jog Lietuvos ypatingajame archyve yra dokumentų, patvirtinančių, kad A. Kraujelis nužudė 11 civilių gyventojų, be to, yra liudijimų, kad jis yra nužudęs ir daugiau civilių. Anot jų, rezonansinis yra partizanų rėmėjų Leokadijos, kuri tuo metu laukėsi, ir Prano Gečių nužudymas 1949 m. lapkritį jų vaikų akivaizdoje. Vėliau paaiškėjo, jog L. ir P. Gečiai neišdavė partizanų ir jiems buvo suteiktas laisvės kovų dalyvių teisinis statusas.

Išplatintoje papildomo tyrimo ataskaitoje nurodoma, kad išanalizuoti septyni epizodai, kuriuose SSR KGB kaltino dalyvavus A. Kraujelį.

Daroma išvada, jog šiuose epizoduose minimi žuvę asmenys, išskyrus Gečių šeimą bei V. Lapušauskienę, nelaikytini taikiais ar neutraliais gyventojais - tai apylinkės pirmininkas, kolūkio pirmininkas ir pavaduotojas, Komunistų partijos srities komiteto narys ir atstovas, Švietimo skyriaus vedėjas, pirminės komjaunimo organizacijos sekretorė.

Ataskaitoje rašoma, kad dėl gyventojams ir partizanams priešiškos veiklos nužudyti asmenys plačiąja prasme laikyti sovietinės okupacijos aukomis, kurių žūtis sąlygota okupacijos ir aneksijos.

Teigiama, jog nėra patikimų, akivaizdžių ir nekeliančių abejonių įrodymų, kad A. Kraujelis nužudė taikius gyventojus. Anot tyrimą atlikusių specialistų, įrodymai

Aukštaitijos partizanai. Iš kairės: Henrikas Ruškulis-Liūtas, Antanas Kraujelis-Siaubūnas, Danielius Bružas-Atlantas. 1950 m. www.lrs.lt

turi nekelti abejonių ir negali remtis tik KGB-MGB apkaltinamaisiais dokumentais. Dėl neteisėtos veiklos A. Kraujeliui pareikšti kaltinimus tuomet turėjo teisę ne KGB, o teisėtas - Lietuvos partizanų Karo lauko teismas. Duomenų, kad A. Kraujelis būtų veikęs savavališkai ar piktnaudžiautų savo padėtimi, dėl ko partizanų vadovybė būtų turėjusi priekaištų, nėra.

„Atliktas archyvinių ir kitų duomenų tyrimas leidžia daryti tvirtą išvadą, kad nėra jokių įrodymų, kad Antanas Kraujelis yra žudęs taikius gyventojus. Priešingai - partizanas Antanas Kraujelis viintelės teisėtos valdžios sovietų okupuotoje Lietuvoje - Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio - karys, iki gyvenimo pabaigos nesulaužęs duotos Tėvynei partizano priesaikos”, - rašoma tyrimo išvados.

LGGRTC tyrimą atliko specialistai Gintaras Šidlauskas ir Laima Petrauskienė.

Vienas paskutiniųjų Lietuvos partizanų A. Kraujelis (slapyvardžiai Pabaisa, Siaubūnas) antrosios sovietinės okupacijos pradžioje tapo partizanų ryšininku, 1948 m. tapo Vytauto apygardos Liūto rinktinės partizanų. 1965 m. kovą Utenos rajone sovietų karinės operacijos metu buvo apsuptas, sužeistas ir nenorėdamas patekti į nelaisvę, nusišovė.

1997 metais Lietuvos partizanui A. Kraujeliui suteiktas teisinis kario savanorio statusas (po mirties), 1998 metais - vyresniojo leitenanto laipsnis, 1998 m. gegužės 19 d. jis apdovanotas Vyčio Kryžiaus III laipsnio ordinu.

2009 m. po beveik 11 metų vykusio tyrimo Panevėžio apygardos teismui perduota byla dėl partizano A. Kraujelio žūties. Prokurorai byloje nustatė dešimt asmenų, kurie, būdami sovietinių struktūrų, siekusių fiziškai sunaikinti pasipriešinimo sovietų okupacijai ir okupaciniam režimui dalyvius, atstovai vykdė genocidą ir nulėmė Lietuvos partizano žūtį. Teismui perduoti keturi kaltinamieji, tarp jų ir pirmasis po Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo vidaus reikalų ministras Marijonas Misiukonis.

2011 m. Panevėžio apygardos teismas kreipėsi į Konstitucinį Teismą (KT) su prašymu išsiaiškinti, ar Baudžiamojo kodekso straipsnis dėl genocido ta apimtimi, kad jame numatyta baudžiamoji atsakomybė už genocidą prieš visus ar dalį žmonių, priklausančių bet kuriai socialinei ar politinei grupei, atitinka Konstitucijoje įtvirtintas nuostatas dėl nepriklausomo ir nešališko teismo. Šiomet kovą KT paskelbė, kad Baudžiamajame kodekse nustatytas reguliavimas neprieštarauja Konstitucijai.

M. Misiukonis šiuo metu yra vienintelis baudžiamojoje byloje gyvas likęs kaltinamasis. Prokurorai jį siūlo pripažinti kaltu dėl genocido ir skirti šešerių su puse metų laisvės atėmimo bausmę.

ELTA

PRENUMERUOKITE DIRVĄ

METAMS - \$55,

PUSEI METŲ - \$40,

PIRMA KLASĖ - \$78,

ORO PAŠTU Į UŽSIENĮ

METAMS - \$130.00

LIETUVOS DIPLOMATAI JAV, JK IR KANADOJE PER VĖLINES PAGERBĖ IŠKILIŲ KOLEGŲ ATMINIMĄ

Lietuvos ambasadų Londone, Vašingtone bei Otavoje, taip pat generalinių konsulatų Niujorke ir Čikagoje atstovai per Vėlines pagerbė šiuose miestuose palaidotų iškilių Lietuvos diplomatų atminimą.

Lietuvos ambasados JAV diplomatai aplankė Vašingtone palaidotų buvusių Lietuvos atstovų JAV Povilo Žadeikio ir Juozo Kajecko kapus.

Povilas Žadeikis yra ilgiausiai dirbęs (1935–1957 m.) Lietuvos atstovas JAV, šias pareigas ėjęs iki mirties. Jam teko dirbti sudėtingu Lietuvos istorijos laikotarpiu, kai po sovietų įvykdytos Lietuvos okupacijos, pasiuntinybė Vašingtone tapo vienu svarbiausiu Lietuvos diplomatinės tarnybos centrų. Jis nuolat kėlė nepriklausomos Lietuvos bylos klausimą bei padėjo išlaikyti JAV nepripažinimo politiką okupuotos Lietuvos atžvilgiu.

Po P. Žadeikio Lietuvos laikinuoju reikalų patikėtinu tapęs Juozas Kajeckas šias pareigas ėjo beveik du dešimtmečius ir yra antras ilgiausiai dirbęs Lietuvos atstovas JAV.

Lietuvos ambasados kolektyvas kartu su Jungtinės Karalystės lietuvių bendruomenės organizacijų atstovais artėjant Vėlinėms tradiciškai apsilankė Londono Šv. Patriko kapinėse, kur pagerbė iškilių Lietuvos diplomatų Broniaus Kazio Balučio ir Vinco Balicko atminimą.

„Tikriems Tėvynės patriotams, sovietinės okupacijos metais neatsisakiusiems nepriklausomos Lietuvos idealų, likimas lėmė amžinojo poilsio atgulti Londone. Šiandien mes prisimename šviesaus atminimo diplomatus Bronių Balutį ir Vincą Balicką, taip pat kitus mus palikusius Jungtinės Karalystės lietuvių bendruomenės narius, kurie gyvendami svečioje šalyje neapleido Lietuvos ir jos laisvės siekio“, – sakė Lietuvos ambasadorė JK Asta Skaistgirytė Liauškienė.

Susirinkusieji atminimo žvakutės uždegė ir prie tose pačiose kapinėse palaidotų kunigų Kazimiero Matulaičio ir Aleksandro Gerybos kapų.

B. Balutis nuo 1934 m. ėjo nepaprastojo pasiuntinio ir įgaliotojo ministro pareigas Didžiojoje Britanijoje, 1940 m. liepą Jungtinės Karalystės vyriausybei įteikė notą dėl Sovietų sąjungos įvykdytos Lietuvos okupacijos. Diplomatinėmis priemonėmis B. Balutis gynė

Lietuvos aukso atsargas Didžiojoje Britanijoje, išsaugojo Lietuvos pasiuntinybę Londone, tarpininkavo tarp VLIK ir diplomatinės tarnybos derinant politinius veiksmus. Diplomatas aktyviai dalyvavo Jungtinės Karalystės lietuvių bendruomenės veikloje.

V. Balickas – Lietuvos pasiuntinybės Londone ekonomikos ir prekybos patarėjas, 1967–1991 m. laikinasis reikalų patikėtinis, ženkliai prisidėjęs prie Lietuvos atstovavimo ir atstovybės JK išsaugojimo.

Lietuvos generalinio konsulato Niujorke darbuotojai spalio 30 d pagerbė Niujorko Mount St. Mary's kapinėse palaidotų teisininko, žymaus Lietuvos diplomato Vaclovo Sidzikausko ir jo žmonos Reginos atminimą.

Vaclovas Sidzikauskas Lietuvos diplomatinėje tarnyboje dirbti pradėjo 1919 m. spalį: ėjo Lietuvos atstovo bei įgaliotojo ministro pareigas daugelyje atstovybių, buvo Lietuvos atstovas prie Tautų Sąjungos, Lietuvos atstovas Nuolatiniaame tarptautiniame teisingumo tribunole Hagoje.

1941 m. jis buvo gestapo suimtas ir dvejus metus kalintas Soldau ir Osvecimo koncentracijos stovyklose. Vėliau V. Sidzikauskas gyveno Berlyne, o 1950 m. persikėlė į JAV. Jis aktyviai veikė Lietuvos išlaisvinimo organizacijose: buvo VLIKO užsienio delegatūros narys, jos pirmininkas, taip pat Lietuvos laisvės komiteto pirmininkas, Lietuvos delegacijos Pavergtųjų Europos Tautų Seime pirmininkas, vėliau – šio Seimo pirmininkas. V. Sidzikauskas mirė 1973 m. Čikagoje, palaidotas šalia žmonos Reginos Niujorke.

Lapkričio 2 d. Lietuvos ambasadorius Kanadoje Vytautas Žalys kartu su Kanados lietuvių bendruomenės (KLB) pirmininke Joana Kuras bei garbės generaliniu konsulu Pauliumi Kuru pagerbė Kanadoje dirbusių Lietuvos diplomatų atminimą ir padėjo gėlių ant Vytauto Gylio, Jono Žmuidzino ir Hario Lapo kapų.

Tą pačią dieną Kanados lietuvių muziejuje-archyve buvo atidaryta paroda, skirta diplomato V. Gylio atminimui, kurią parengė Lietuvos ambasada Otavoje. Pristatydamas parodą, ambasadorius pažymėjo, kad Vytauto Gylio gyvenimas ir darbai gali būti laikomi tarnavimo tautai ir valstybei

Iš kairės: Leonardas Kedys ir Tony Balas ištraukė „Dirvos“ loterijos laiminguosius bilietus.

A. V. Matulionio nuotr.

pavyzdžiu.

„Ši paroda yra bendro ambasados ir Kanados lietuvių darbo rezultatas, kuriuo mes išties didžiuojamės“, – sakė V. Žalys.

KLB pirmininkė parodos atidaryme akcentavo lietuvių paveldo išsaugojimo svarbą ir ragino prie jo prisidėti kiekvieną peržvelgiant savo nuotraukų archyvus. Joana Kuras ir Vytautas Žalys dėkojo poniai Danutei Garbaliauskienei už tokią vertingą dovaną Lietuvai.

Paroda bus eksponuojama Kanados lietuvių muziejuje-archyve iki lapkričio 16 d.

Minint Visų šventųjų dieną, Lietuvos generalinis konsulas Čikagoje Marijus Gudynas su šeima aplankė ir atminimo žvakeles uždegė prie Lietuvos visuomenės ir politikos veikėjų kapų Čikagoje.

Čikagos Šv. Kazimiero kapinėse palaidoti tokie iškilūs asmenys kaip Jonas Bildušas, Vincas Šmulskštys, Jonas Valaitis, generolas Povilas Plechavičius, diplomatas Mikas Bagdonas, buvę Lietuvos generaliniai konsulai Čikagoje Antanas Kalvaitis ir Petras Daužvardis, garbės generalinė konsulė Juzė Daužvardienė ir kiti.

Šiais metais minint generalinio konsulato Čikagoje 90-metį, atstovybės veiklos tęstinumą Lietuvos okupacijos metais užtikrinę Petras ir Juzė Daužvardžiai buvo apdovanoti URM garbės ženklu „Lietuvos diplomatijos žvaigždė“.

Lietuvių tautinėse kapinėse taip pat pagerbti lietuvių diplomatai Jonas Šliūpas, Jonas Budrys ir kiti.

LR URM inf.

„DIRVOS“ LAIMINGIEJI

Lapkričio pirmą dieną pasibaigė aukų „Dirvai“ loterija. Traukti tris laimingus bilietus buvo pakviesti Leonardas Kedys ir Tony Balas. Netrukus paaiškėjo laimingųjų bilietų savininkai. Sveikiname laimėjusius loterijos dovanas:

500 dol. laimėjo Marius Ambrose iš Lewes, DE.

300 dol. laimėjo Živilė Vaitkus iš Seven Hills, OH.

200 dol. laimėjo Donna Taoras iš Findlay, OH.

Dėkojame visiems, kurie skaitote, prenumeruojate ir remiate „Dirvą“.

„Vilties“ draugijos valdyba, „Dirvos“ leidėjai

EUROPOS DŽIAZO FESTIVALIS ČIKAGOJE

Nuotraukoje Europos džiaz festivalyje Juozas Kuraitis (antras iš kairės).

Šių metų lapkričio 5 d. ir 6 d. vyksiamame aštuntajame kasmetiniame „European Jazz Meets Chicago“ festivalyje LR Generalinio konsulato kvietimu Lietuvai atstovavo saksofonininkas Juozas Kuraitis. Improvizuoto džiaz vakaro Čikagos kultūros centre metu lietuvis grojo kartu su trimis kolegomis amerikiečiais: Paul Giallorenzo (pianinas), Albert Wildeman (bosas) ir Charles Rumback (būgnai).

Pristatydamas lietuvių muzikantą ir jo grupę generalinis konsulas Marijus Gudynas džiaugėsi dar viena proga megzti bei puoselėti saitus tarp JAV ir

Lietuvos. „Džiazas neįmanomas be laisvės, todėl apjunkime Europos ir Jungtinių Valstijų pastangas, branginkime ir saugokime savo vertybes, laisvę ir demokratiją, nes į tai nuolat yra kėsinamasi“ – sakė diplomatas.

Europietiško džiaz vakaruose koncertavo muzikantai iš Lenkijos, Austrijos, Prancūzijos, Norvegijos, Švedijos, Vokietijos. Lietuvos atstovo dalyvavimą Europos džiaz festivalyje parėmė LR Užsienio reikalų ministerija, Kultūros taryba, Generalinis konsulas Čikagoje bei „Švyturys“.

Lietuvos Generalinio konsulato Čikagoje informacija

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMA girdima antradieniais 9:00-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga.

Interneto svetainė: WWW.WPAT930AM.COM

Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis į dr. Giedrę Kumpiką, 82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11427. Tel. (718) 776-1687. Fax: (718) 479-8923. E-mail: amberwings@mac.com

VAKARAI TURI SUKURTI AIŠKIĄ PLĖTROS IR ĮSITVIRTINIMO VIZIJĄ

Lietuvos Respublikos ambasadorius JAV Žygimantas Pavilionis, lapkričio 14 d. kalbėdamas metinėje ukrainiečių kilmės Amerikos teisininkų asociacijos (Ukrainian American Bar Association), vienijančios įtakingus JAV piliečius bei daugelio Amerikos ukrainiečių organizacijų vadovus, dar 1977 m. susibūrusius kovai už Ukrainos laisvę, konferencijoje Vašingtone pabrėžė, kad tiek JAV, tiek kitos transatlantinės bendruomenės šalys turi nedelsiant sukurti bei pradėti įgyvendinti nuoseklią Vakarų plėtros ir įsitvirtinimo viziją.

„Šiuo metu pradėdami minėti įvairius sėkmingos pastutinės suvienytos ir laisvos Europos plėtros dešimtmetį bei transformacijos 25-metį mes turime prisiimti atsakomybę, kad iki šiol neturime tolesnės plėtros ir įsitvirtinimo vizijos – iki šiol ginamės reaguodami į Putino ir kitų nedemokratiščių šalių agresiją, neturime aiškos laisvės ir demokratijos plėtros strategijos, patys tampame Putino darbotvarkės dalimi“, teigė Ž. Pavilionis. Ambasadoriaus teigimu, Ukrainos, Moldovos, Gruzijos narystė Europos Sąjungoje,

Lietuvos Respublikos ambasadorius JAV Žygimantas Pavilionis.
Ludo Segers nuotr.

o gal ir NATO turėtų tapti artimiausio dešimtmečio uždaviniu, kuriam Vakarai turi apjungti daugelį savo jau šiuo metu ar praėjusioje efektyviai naudojamų instrumentų: sugrąžinti plėtrą į ES ir NATO darbotvarkes, reinvestuoti į paramą demokratijai ir žmogaus orumui, atkurti tiesos sakymo infrastruktūrą kovojant su Putino melu ir propaganda, dar efektyviau išnaudoti JAV

sukurtus (bet nepakankamai eksportuojamus) išpučius suskystintų dujų bei naftos išteklius, kuo greičiau baigti derybas dėl Transatlantinės prekybos ir investicijų sutarties, o artimiausioje perspektyvoje – suteikti reikiamą karinę pagalbą Ukrainai, kuri šiandien rytų fronte viena kovoja už visos transatlantinės bendruomenės laisvę ir žmogaus orumą.

LR URM inf.

BALTIJOS ŠALYS OFICIALIAI PRISIJUNGĖ PRIE ŠIAURĖS ŠALIŲ PAJĖGUMŲ STIPRINIMO INICIATYVOS

Baltijos šalys oficialiai prisijungė prie Šiaurės šalių pajėgumų stiprinimo iniciatyvos, kuria siekiama suformuoti gynybos ir karinio planavimo specialistų grupes, pranešė Krašto apsaugos ministerija.

Pranešime rašoma, jog krašto apsaugos ministrui Juozui Olekui Norvegijoje dalyvaujant Šiaurės ir Baltijos gynybos ministrų susitikime buvo oficialiai patvirtintas Lietuvos, Latvijos ir Estijos

prisijungimas prie Šiaurės šalių pajėgumų stiprinimo iniciatyvos.

„(Specialistų grupės) galėtų būti panaudotos NATO, ES ar Jungtinių Tautų operacijose padedant kitų šalių karinėms institucijoms įgyvendinti reformas bei užtikrinant efektyvų ginkluotųjų pajėgų valdymą“, – rašoma ministerijos pranešime.

J. Olekas susitikimo metu pasiūlė tokias grupes panau-

doti Ukrainoje.

„Mūsų pasiūlymas yra nusiųsti Šiaurės ir Baltijos šalių specialistų grupę į Ukrainą, kuri po konsultacijų su Ukrainos gynybos ministerija pasiūlytų sritis, kuriose galėtų padėti Ukrainai stiprinant jos gynybos sektorių“, – pranešime cituojamas J. Olekas.

Anot jo, Lietuva gali svarstyti Irako kariams skirti karinius instruktorius iš Lietuvos.

LR KAM inf.

JT SAUGUMO TARYBOJE LIETUVA PARAGINO RUSIJĄ NUTRAUKTI KARĄ PRIEŠ UKRAINĄ

Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos lapkričio 12 dienos posėdyje, skirtame aptarti situaciją Ukrainoje, Lietuva paragino Rusiją nutraukti karą prieš Ukrainą.

„Konfliktas Ukrainoje nėra nei pilietinis karas, nei nepatenkintų piliečių maištas. Tai Rusijos karas prieš Ukrainą už tai, kad ji drįso pasirinkti kitokį – Europos – kelią“, – posėdyje teigė Lietuvos nuolatinė atstovė JT ambasadorė Raimonda Murmokaitė.

Lietuvos ambasadorė išreiškė susirūpinimą tebesitęsiančia Rusijos parama separatistams, kurią užfiksavo Europos Saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos (ESBO) stebėtojai. ESBO pranešė, kad nepažymėti sun-

kvežimių konvojai, gabenantys sunkiąją ginkluotę, amuniciją, tankus, kerta Rusijos ir Ukrainos sieną ir juda separatistų kontroliuojamos teritorijos link.

A m b a s a d o r ė R . Murmokaitė paragino Rusiją laikytis Minsko susitarimų, kurie taip pat įpareigoja leisti ESBO stebėti visą pasienio ruožą ir pabrėžė, kad taikus krizės Rytų Ukrainoje sprendimas yra Rusijos rankose. „Kol Ukraina laikosi susitarimo dėl ugnies nutraukimo, Rusijos remiami separatistai naudojasi proga ginkluotis ir grobti naujas teritorijas“, – teigė Lietuvos diplomatė.

A m b a s a d o r ė R . Murmokaitė taip pat atkreipė JT Saugumo Tarybos dėmesį,

kad Rusijos agresija auga ir už Ukrainos ribų. Tai iliustruoja Estijos žvalgybos pareigūno ir Ukrainos pilotės pagrobimas, oro erdvės virš Baltijos jūros, Portugalijos, Kanados, Japonijos, Jungtinių Amerikos Valstijų pažeidimai.

JT Saugumo Tarybos posėdyje pasisakę JT Politikos reikalų departamento, ESBO stebėjimo misijos ir Trišalės kontaktinės grupės atstovai pabrėžė būtinybę laikytis Minsko susitarimų nuostatų ir siekti deeskaluoti krizę Rytų Ukrainoje. Posėdžio dalyviai sutiko, kad nesugebėjimas užtikrinti Rusijos-Ukrainos sienos režimo yra vienas iš svarbiausių konfliktą eskalujančių veiksnių.

LR URM inf.

LIETUVA IR PASAULIS

Lapkričio 21 d. į Lietuvą pirmojo vizito atvyksta prieš mėnesį pareigas pradėjęs eiti NATO Generalinis Sekretorius Jensas Stoltenbergas, pranešė Lietuvos Respublikos prezidentūra.

Lietuva ruošiasi įrengti naują ambasadą Romoje, sutar-kydama patalpas, kurias gavo kaip kompensaciją už tarpukario pastatą „Villa Lituania“. Patalpas pritaikyti Lietuvos ambasados reikmėms panoro 11 įmonių, viena jų – Italijos.

LR Užsienio reikalų ministerija (URM) Centriniam viešųjų pirkimų portale skelbia, jog ambasada įsikurs Italijos sostinės centre esančių „Blumenstihl“ rūmų ketvirtajame aukšte, 640 kv. metrų patalpose. Pastatas yra saugomas architektūros paminklas, tad rangovams teks įgyvendinti Italijos paveldosaugininkų reikalavimus, kurie numato, jog atliekant patalpų remontą privaloma išsaugoti tapybos elementus, židinį, keletą durų bei lipdinių, autentiškas keramines grindis, langus su langinėmis, lodžijos medinius elementus ir kt. URM pirkimo dokumentuose nurodo, kad pasirašius sutartį su laimėtoju, per 9 mėnesius turės būti įvykdyti patalpų remonto projektavimo darbai, tuomet per pusmetį atliktas ir pats remontas. Konkurso laimėtojai turės įrengti ambasados konsulinės zonos patalpas, ambasadoriaus ir ambasados darbuotojų kabinetus, posėdžių salę, virtuvėlę, sanitarinius mazgus ir kitas patalpas. Be kitų reikalavimų, bus prašoma įrengti su ambasados išorės sienomis bei sanitariniais mazgais ar jokiais kitomis ne pašalinėmis erdvėmis nesiribojančią bent 6 kv. metrų uždarą patalpą su vieninteliu įėjimu, joje numatyti atskiras kondicionavimo ir elektros maitinimo sistemas.

„Blumenstihl“ rūmų patalpas Lietuva gavo kaip kompensaciją už tarpukario Lietuvos ambasados pastatą „Villa Lituania“, kurį per Antrąjį pasaulinį karą perėmė šalį okupavusi Sovietų Sąjunga. Garsaus italų architekto Luca'o Carimini'o XIX amžiaus pabaigoje projektuotuose rūmuose Lietuvai atitenka visas ketvirtasis aukštas. Beveik 9 mln. eurų vertės patalpos Lietuvai perleidžiamos 99 metams neatlygintinai naudotis su galimybe 2112 metais šį laikotarpį pratęsti. Sutartis dėl patalpų perdavimo Lietuvai su Italija buvo pasirašyta 2012-aisiais Vilniuje, ją tais pačiais metais ratifikavo Italijos parlamento aukštieji ir žemieji rūmai bei pasirašė prezidentas. Pastate „Villa Lituania“ iki šiol šeimininkauja rusų diplomatai.

Keturi Seimo užsienio politikos korifėjai – du socialdemokratai ir du konservatoriai – siūlo skatinti parlamentinių partijų diplomatiją tokiose Rytų kaimynystės šalyse kaip Ukraina, Gruzija ir Moldova. Seimo Užsienio reikalų komiteto pirmininkas socialdemokratas Benediktas Juodka, vicepirmininkas konservatorius Audronius Ažubalis, Europos reikalų komiteto vadovas socialdemokratas Gediminas Kirkilas ir opozicijos lyderis konservatorius Andrius Kubilius ateinančių metų valstybės biudžete siūlo numatyti 2 mln. litų, kurie būtų naudojami partinės diplomatijos programoms Rytų kaimynystės šalyse įgyvendinti. Per Užsienio reikalų ministeriją šios lėšos būtų skiriamos Lietuvos parlamentinių partijų siūlomoms programoms finansuoti. Sumanymo autorių nuomone, tokios programos padėtų stiprinti ir konsoliduoti europinės pakraipos partijas Rytų kaimynystės šalyse, taip pat skatintų perimti gerąją mūsų politikų patirtį.

Sudraskyti didžiausią pasaulyje internetinį narkotikų prekybos tinklą užsimoję JAV slaptieji agentai jo šerdį – serverius – aptiko Lietuvoje. Kanapės, ekstazis, heroinas, LSD – tai tik kelios narkotikų rūšys, kurių buvo galima nusipirkti interneto svetainėje „Šilko kelias 2“. Iš tūkstančių čia buvusių skelbimų pirkejai visame pasaulyje galėjo išsirinkti, ko ir už kokią kainą pageidauja įsigyti. Svetainėje per mėnesį buvo parduodama kvaišalų bemaž už 8 mln. dolerių. Narkotikais čia prekiaavo kas tik norėjo, o už tarpininkavimą buvo imamas 5 proc. mokestis, iš kurio administratoriai susikraudavo šimtus tūkstančių dolerių. Viskas anonimiška ir, aišku, nelegalu. Niekas nė neįtarė, kad „narkotikų eBay“ tituluojamas anoniminis tinklalapis yra Lietuvoje. Padedami Lietuvos teisėsaugininkų JAV federalinio tyrimų biuro (FTB) agentai smogė svetainei ir jos kūrėjams.

LR Užsienio reikalų ministerija skyrė 175 tūkstančius litų humanitarinei pagalbai nuo agresijos prieš Ukrainą nukentėjusiems Rytų Ukrainos gyventojams. Lėšos bus pervedamos Jungtinių Tautų Pabėgėlių agentūrai (UNHCR), kuri teikia skubią humanitarinę pagalbą priverstinai perkeltiems ir netekusiems gyvenamosios vietos asmenims Ukrainoje, teigiama pranešime spaudai. Lietuva šiemet jau yra skyrusi 709 tūkstančius litų humanitarinei pagalbai Ukrainai. Šią pagalbą sudarė priemonės reikalingos užtikrinti būtiniausias gyvenimo sąlygas iš Donecko ir Luhansko sričių perkeltiems Ukrainos gyventojams, sužeistųjų gydymui Lietuvoje bei lėšos, skirtos Rytų Ukrainoje nukentėjusių vaikų perkėlimui ir mokymuisi Lietuvoje 2014-2015 mokslo metais.

ELTA, LRT, LR URM

„Radviliada”.

Organizatorių nuotr.

„RADVILIADA”: KINAS TAPS IR PRAMOGA, IR EDUKACIJA

Lietuvos kino teatruose pasirodė naujas lietuviškas filmas „Radviliada”. Filme susipina ir vaidybinis kinas, ir dokumentiniai tyrinėjimai, ir garsių ekspertų atradimai bei „kinas kine”. Todėl filmas pristatomas netradiciniu žanru - kino kelionė.

Tai atsispindi ir pačiame filmo kūrime, nes „Radviliados” filmavimai vyko net 8 pasaulio valstybėse. Taip pat filme atkartota ir legendinė Našlaitėlio piliigriminė kelionė dykuma iki Jeruzalės vartų.

„Radviliadoje” atgyja ir lietuviškąja Spartos versija laikytas Ulos mūšis, kuriame penki tūkstančiai lietuvių, vadovaujamų Radvilos Rudojo, puola 25 000 rusų armijos kareivių ir laimi. O pasinaudoję originaliu viešųjų ryšių triuku priverčia bėgti saviškiams į pagalbą skubančią dar 35 000 rusų armiją.

Filmo prodiuseris Arūnas Matelis juokauja, kad jei Radvila Rudasis gyventų šiandien, jis neabejotinai nusipelnytų vadovauti NATO ir broliai ukrainiečiai, jo konsultuojami, seniai būtų išsprendę visus reikalus vos per keletą savaičių.

Filme atkurta šiomet švenčiantis 450 metų jubiliejų Ulos mūšis yra vienas ryškiausių karybos pavyzdžių ne tik LDK istorijoje, sustabdęs Rusijos invaziją į Europą. Taip pat filme pamatysime, kam priklausė žymiausi viduramžių šarvai Europoje, šiandieną lyginami su formulės 1 bolidu pagal kainą ir funkcionalumą, be to nustebinsime sužinoję, jog Radvilų palikuonys atgimsta JAV prezidento Kenedžio šeimoje, gauna net 5 Emmy ir sukuria pasaulinę madų imperiją.

Neveltui apie Radvilas

sakė: „Nenoriu būti karaliumi, noriu būti Radvila”. Šiuos ir kitus intriguojančius filme rodomus faktus žino tikrai ne dažnas lietuvis, nors Radvilos buvo vieni iškiliausių praeityje Europos didikų. Filmo režisierė Ramunė Rakauskaitė dar priduria: „Lietuvos istorinės tapatybės savivoka miglota ir nuolat išgyvena krizę. Pažintis su pagrindiniais LDK didikais suteikia visai naują „raktą” tautos praeičiai. Radvilos suteikia mūsų istorijai stokojamą iškilnumo matmenį.”

Vaidybinės viduramžių scenos filme pareikalavo ir daugybės pastangų: barzdos ir kostiumai buvo siunčiami iš įvairių pasaulio šalių, o filmavimuose neskaitant masuotės dalyvavo net 180 žmonių grupė, susidedanti iš kūrėjų, aktorių, konsultantų, pašnekovų. Filme pasirodo žymiausi lietuvių aktoriai - Algirdas Dainavičius, Andrius Paulavičius, Giedrius Arbačiauskas, Donatas Šimukauskas ir kt., taip pat kultinės jaunimo subkultūrų žvaigždės Lietuvoje - Deividas Budkovas (bmx), Dima Fiodorovas (skateboarding), Kipras Serapinas (graffiti).

Savo žiniomis dalinasi dešimtys žinomiausių Lietuvos ir pasaulio istorijos tyrinėtojų, profesorių ir net tiesioginis Radvilos Juodojo palikuonis Princas Maciej Radziwill.

Filmo režisierė Ramunė Rakauskaitė, scenarijaus autoriai: Arūnas Matelis, Ramunė Rakauskaitė, Renata Šerelytė, Romas Lileikis, operatorius Audrius Kemežys, montažo režisierė Francesca Scalisi, garso režisierius Kostas Radlinskas, vaidybinių epizodų režisierius Jonas Trukanas, vaidybinių epizodų operatorius Simonas

Glinskis, vaidybinių epizodų dailininkė Lina Gečienė, vaidybinių epizodų kostiumų dailininkė Daiva Petrulytė, filmo prodiuseriai: Arūnas Matelis, Markas Olexa, Uldis Cekulis.

Istorinis dokumentinis filmas apie Radvilų didikų giminę įsitvirtino lankomiausių šalies istorijoje lietuvių dokumentinių filmų sąrašė. „Radviliada” tapo vieninteliu užsakomuoju edukaciniu lietuvių filmu, kurio sklaida neapsiribojo pavieniais rodymais kino teatruose ar per televiziją ir kuriam pavyko sudominti plačiąją auditoriją bei aktyviai konkuruoti kino rinkoje, taip pat ir su užsienio filmais.

Jau dabar „Radviliada”, kurią didžiuosiuose Lietuvos kino teatruose pažiūrėjo daugiau nei 9 tūkst. žmonių, yra trečias pagal lankomumą lietuvių kurtas dokumentinis filmas nepriklausomos Lietuvos istorijoje, nusileidžiantis tik Arūno Matelio „Prieš perskrendant į Žemę” (daugiau nei 22 tūkst. žiūrovų) ir Andriaus Lekavičiaus „Mes už Lietuvą” (apie 14 tūkst. žiūrovų).

O pridėjus kitus filmus lietuviška tematika, kurių pagrindinė gamybos kompanija ir didžioji kūrybinės grupės dalis yra ne lietuviai, tokius kaip „Kita svajonių komanda” ir „Nematomas frontas”, – „Radviliada” pagal lankomumą penkta.

Filmas taip pat pasivijo ar pralenkė kai kuriuos pastarojo meto lietuvių vaidybinius filmus, įskaitant detektyvinę dramą „Vardas tamsoje” ir autorinį filmą „Nesamasis laikas”.

Lankomumu „Radviliada” pranoko ir vaidybinę juostą apie brangiausio pasaulyje

(Nukelta į 11 psl.)

KULTŪROS KRONIKA

Kuršėnuose (Šiaulių r.) 650 paaukotų knygų originaliu būdu iš Lauro Ivinskio gimnazijos į Vytauto Vitkausko biblioteką pergabėnę šį rudenį kuršėniškai pateko į Lietuvos rekordų knygą. Akcijoje „Imkit mane ir skaitykit” dalyvauti panorė 1 798 žmonės tapo ilgiausiu iš žmonių sudarytu konvejeriu. Knygas iš rankų į rankas perdavinėjusių akcijos dalyvių voros ilgis siekė net 1,6 kilometro. Originalią, daugeliui kuršėniškių Baltijos kelią priminusią akciją sumanė Kuršėnų L. Ivinskio gimnazijos direktoriaus pavaduotoja neformaliai ugdymui Roma Albrikienė. Pirmąją knygą, kuri gyvuoju konvejeriu pasiekė Kuršėnų V. Vitkausko biblioteką, tapo Kristijono Donelaičio „Metai”.

Lietuvos ministrų kabineto narių, enkavėdistų sušaudytų prieš 72 metus, atminimo įamžinimo užmojai per porą metų mažai tepajudėjo. Juos pristabdė vienodo požiūrio stoka bei krizės metais ištuštėjusi valstybės kišenė. 2012-ųjų metų rudenį minint aštuonių garsių tarpukario Lietuvos vyrų netekties sukaktį, visuomeninės organizacijos, pirmiausia - Sąjūdis, šalies oficialiąją valdžią paragino įamžinti šią tragišką datą. Planuota išleisti ministrų biografijų knygą, gimtinėse pakabinti memorialines lentas, žūties vietoje įrengti ekspoziciją, surengti kilnojamąją parodą. Tačiau iki šiol pavyko įvykdyti tik pastaruosius du įsipareigojimus. Priežastys, trukdančios įgyvendinti kilnią iniciatyvą, buvo aptartos Seimo pasipriešinimo okupaciniam režimams dalyvių ir nuo okupacijų nukentėjusių asmenų teisių ir reikalų komisijoje. Kaip po posėdžio žiniasklaidai sakė komisijos pirmininkas Vytautas Saulis, patikslinus duomenis paaiškėjo, kad įamžinti teksią ne 8, o 17 buvusių ministrų atminimą. Tam, pasak jo, „gal minimaliai, bet lešų iš Vyriausybės teks prašyti”. Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro (LGRTC) vadovės Birutės Burauskaitės nuomone, gavus „iki 50 tūkst. litų”, remiant suinteresuotoms ministerijoms, būtų galima deramai įamžinti šių garbių žmonių atminimą.

„Atiduodami Tėvynei tai, ką privalote, nepamirškite, kad gaunate atgal dar daugiau - ją visą”, - savo bendražygiams priminė sąjūnė Edita Ežerskytė. Kas tie sąjūnai? Studentai iš įvairių Lietuvos aukštųjų mokyklų praėjusį penktadienį Kaune atšventė 80-ies metų sukaktį - tiek metų sukako 1934-aisiais Kaune įkurtai šaulių studentų korporacijai SAJA. Ji vienija Lietuvos aukštosiose mokyklose studijuojančius šaulius. Saja - tai šaulių studentų sugalvotas lietuviškas žodžio „korporacija” atitikmuo. 1934 m. buvo įkurta Vytauto Didžiojo universiteto studentų šaulių saja. 2007 m. buvo įkurtas Lietuvos šaulių studentų klubas, o 2010 m. gegužės 19 d. reorganizuotas į Lietuvos šaulių studentų korporaciją SAJA.

Baltarusijoje Lietuvos kultūros ministras Šarūnas Birutis su Baltarusijos kultūros ministru Borisu Svetlovu sutarė pratęsti abiejų šalių Kultūros ministerijų bendradarbiavimo programą 2015-2016 metams. Svarbiausias kitų metų bendradarbiavimo akcentas - **Mykolo Kleopo Oginskio gimimo 250 metų jubiliejaus minėjimas**, skelbia Kultūros ministerija. Šis jubiliejus yra įtrauktas į UNESCO minimų datų kalendorių. Be įvairių šiai sukakčiai skirtų renginių, planuojama ateinančiais metais pristatyti kultūrinio turizmo maršrutą „Oginskio kelias” per Rietavą, Plungę, Zalesę ir kt., surengti dailininkų plenero darbų parodą, išleisti knygą apie kunigaikštį M. K. Oginskį ir kt.

Kitąmet pažymint Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo dienos Kovo 11-osios 25-metį, Baltarusijoje taip pat ketinama surengti „Lietuvos dienas”, jose pristatant šiuolaikinę Lietuvos kultūrą, rengiant parodas, koncertus, filmų peržiūras. Lietuvos teatro, kino ir muzikos muziejuje 2015 m. pavasarį planuojama atidaryti tapybos parodą „Markas Šagalas ir amžininkai” iš muziejaus Vitebske ir kitų kolekcijų. Taip pat Baltarusijos dailės muziejus yra sutaręs su Lietuvos dailės muziejumi surengti Vilniui skirtą Jono Kazimiero Vilčinsko grafikos parodą Minske. 2016 m. Lietuvos dailės muziejus planuoja bendrą projektą su Baltarusijos dailės muziejumi, skirtą žymaus Gardine gimusio dailininko Levo Baksto 150-mečiui.

Klaipėdoje kultūrinį gyvenimą užsimota iškelti į dar neregėtas aukštumas. Šiam tikslui pasiekti norima iš uostamiesčio Savivaldybės biudžeto kultūrai skiriamą finansavimą per ateinančius penkerius metus padidinti beveik dvigubai. Tokie ambicingi tikslai įtvirtinti Savivaldybės Kultūros skyriaus bei uostamiesčio Kultūros ir meno tarybos parengtose 2015-2020 metų miesto kultūros vystymo gairėse. „Siekiamo, kad kultūra Klaipėdoje taptų prioritetine miesto plėtros dalimi. Manome, kad tai pasitarnautų ir skatinant smulkiojo verslo plėtrą, kuriant miesto įvaizdį, galų gale padėtų Klaipėdai ne tik statistškai, bet ir realiai tapti antruoju miestu šalyje”, - sakė Kultūros skyriaus vedėjas Narūnas Lendraitis. Šiomet kultūros sektoriui Savivaldybė bendrai skyrė kiek daugiau nei 11,3 mln. litų, o tai 2,69 proc. viso miesto biudžeto.

ELTA, LRT

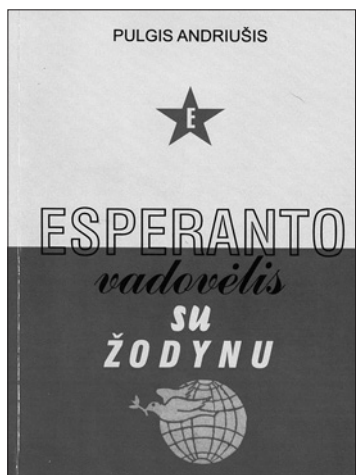
„MI PAROLU LA LINGVON ESPERANTO!”

Romualdas Kriaučiūnas

Rašinio pavadinimas parašytas esperanto kalba, reiškias „Kalbėjime esperantiškai!” Pokario metais gyvenant pabėgėlių stovykloje Vokietijoje reikėjo apsispręsti, kur toliau gyventi, nes Vokietija svetimtaučių nenorėjo. Prasidėjus emigracijai, mano mamai su trimis mažamečiais vaikais daug pasirinkimo nebuvo. Apie Ameriką tegalėjome tik svajoti. Aš, būdamas dvylikos metų, konkrečiai galvojau apie kitus galimus kraštus, bet daug apie juos nežinojau. Žinojau tik, kad kur bevyktumėme, reikės mokytis naują kalbą.

Tada netikėtai sužinojau apie esperanto tarptautinę kalbą – kažkur gavęs Pulgio Andriušio knygelę „Esperanto vadovėlis su žodynu”. Tai buvo mažo formato, vos 100 puslapių knygutė, išleista „Mūsų kelias” leidyklos Dillingen an der Donau, 1947 m. Autorius buvo tas pats Pulgis Andriušis, kuris savo kitoje 1946 m. išleistose knygoje buvo kūrybingai aptaręs DP (Displaced Person) terminą. Jam DP reiškė „Dievo paukštelį”, kuris nei sėja, nei pjauna, bet geria ir valgo. Vėliau tas DP buvo pavadintas „dipuku” ar „dypuku” ir tebegyvuoja iki dabar.

Pasiskaitęs apie esperanto

Pulgio Andriušio knygelės „Esperanto vadovėlis su žodynu” viršelis

kalbą sau nutariau, kad būtų protingiausia mokytis tokią kalbą, kuria bus galima susikalbėti visame pasaulyje. Taigi, iš to vadovėlio pradėjau mokytis esperanto kalbą. Netrukus atsivėrė galimybė vykti į Ameriką, tai tą esperanto kalbą nustūmiau į šalį. Tačiau, likimo buvo lemta, kad labai neseniai viename lietuvių kultūros centre senų knygų dėžėje radau tą patį Pulgio Andriušio vadovėlį ir pradžiugau, lyg seną draugą sutikęs.

Pasinaudodamas šiuo susitikimu noriu šiek tiek pla-

Filologas ir esperanto kalbos kūrėjas Liudvikas Lazaras Zamenhofas

čiau parašyti apie esperanto kalbą. Vikipedijos žiniomis, tai labiausiai paplitusi dirbtinė kalba. Ši kalba niekada nebuvo gimtoji kalba jokiai tautai. Pats kalbos pavadinimas kilęs iš Dr. Esperanto slapyvardžio, kuriuo naudojosi Liudvikas Lazaras Zamenhofas, spausdindamas pirmą savo darbą šia tema. Tai Lenkijoje gyvenęs žydas, akių gydytojas, kuris pirmąją esperanto kalbos knygą išspausdino 1887 m.

Kurdamas esperanto kalbą, Zamenhofas norėjo, kad ją būtų galima lengvai išmokyti ir kad ji taptų pagalbine tarptautine kalba, antrąja kalba visiems pasaulyje. Tačiau jis nenorėjo, kad ji pakeistų kitas kalbas, o tik palengvintų bendravimą tarp kalbančių skirtingomis kalbomis. Kai kurie esperantininkai to siekia iki dabar. Kiti naudoja šią kalbą bendravimui su užsieniečiais. Šiuo metu tūkstančiai žmonių visame pasaulyje bendrauja tarpusavyje esperanto kalba. Tai tarsi lašas jūroje.

Esperanto kalba leksiškai panašiausia į romanų kalbas. Fonologija, gramatika, žodynas ir semantika yra sukurta pagal indoeuropiečių kalbas, vartojamas Europoje. Esperanto kalboje yra 23 priebalsiai, 5 balsiai ir 2 pusbalsiai. Žodžių prasmei atskirti tonai nenaudojami. Visada kirčiuojamas priešpaskutinio skiemens balsis, nebent galunė o yra netariama. Esperanto kalbos abėcėlę sudaro 28 raidės. Šiandien esperanto kalbos žodynuose esama 15,000-20,000 šaknų, iš kurių galima sudaryti šimtus tūkstančių žodžių. Esperanto kalba yra šnekamoji ir rašytinė. Pastebėjęs, kad anglų kalboje gramatika nėra sudėtinga, Zamenhofas padarė išvadą, kad sunki gramatika nėra reikalinga. Jis norėjo, kad kalba turėtų lengvas gramatikos

taisykles ir naudotų Europos kalbų žodžius. Įdomu, kad ši kalba buvo uždrausta ir jos vartotojai persekiojami Stalino ir Hitlerio, nes jos kūrėjas buvo žydas.

1954 m. UNESCO Generalinė asamblėja pripažino, kad esperanto kalbos pasiekimai atitinka organizacijos tikslus bei idealus. 1985 m. ta pati Generalinė asamblėja ragino šalis ir tarptautines organizacijas plėtoti esperanto kalbos mokymą mokyklose ir ją vartoti tarptautiniuose reikaluose. Visuotinę Esperanto Asociaciją sudaro skyriai 62 šalyse. Apskaičiuojama, kad esperanto kalbą šiek tiek moka šimtai tūkstančių, o gal milijonai žmonių. Kasmet esperanto kalba vyksta daugiau nei šimtas tarptautinių konferencijų ir susitikimų, kuriuose apseinama be jokių vertėjų.

Įdomi kalbos kūrėjo biografija. Jis gimė 1859 m. gruodžio 15 d. Baltstogėje, Lenkijoje, tuo metu priklausiusiai Rusijos imperijai. Vikipedija rašo, kad jis gimė Lietuvos žydų kilmės šeimoje. 1863 m. Kaune gimė Klara Zilbernik, jo būsima žmona. Kurį laiką Zamenhofas irgi gyveno Kaune ir turėjo savo namą. Vikipedijos žiniomis, jo garbei Kaune yra jo vardu pavadinta gatvė. Jis buvo akių gydytojas ir filologas. Jo gimtosios kalbos buvo lenkų, rusų, jidiš, taip pat kalbėjo vokiškai. Vėliau jis mokėsi prancūzų, lotynų, graikų, hebrajų bei anglų kalbų ir domėjosi italų, ispanų bei lietuvių kalbomis.

L. Zamenhofas baigė studijas Varšuvos universitete, įgijo daktaro laipsnį. „Kadangi Lietuvoje, Veisiejuose, gyveno jo vyriausioji sesuo Fani, jis persikėlė gyventi pas ją. Veisiejuose Zamenhofas baigė kurti esperanto kalbą. Kadangi gydytojo darbas Veisiejuose nebuvo labai pelningas, jis nutarė tapti akių gydytoju ir išvažiavo dirbti į Polocką, vėliau į Vieną. Mirė 1917 m. balandžio 14 d. Varšuvoje. 1931 m. Varšuvos miesto valdžia nusprendė gatvės, kurioje Zamenhofo šeima gyveno, pavadinimą pakeisti į Dr. Liudviko Zamenhofo.

Pabaigai dėl įdomumo parinkau keletą žodžių iš esperanto kalbos, skliausteliuose pateikdamas lietuvišką žodį. Norint mano parinktus žodžius suprasti, tereikia mokėti lietuviškai. Pulgio Andriušio knygelėje pateiktame žodynėlyje nepastebėjau ilgų žodžių esperanto kalba. Dauguma jų

BRANGIAM DRAUGUI

A.† A.

ALFONSUI TUMUI

išėjus į Amžinybę, reiškiame nuoširdžią užuojautą sūnui JURGIUI ir jo šeimai, giminėms ir artimiesiems.

Mes liūdime kartu su Jumis

Eglė Arienė

Janina Čekanauskienė

Vytautas ir Stasė Fledžinskai

Birutė Gricienė

Giedra Mickienė

Alfonsa Pažiūrienė

„ISTORIJS DETEKTYVAI” – APIE LIETUVOS ISTORIJA, KURIA VERTA DIDŽIUOTIS

„Istorijos detektyvai”, jau įrodę, kad Lietuvos istorija yra be galo įdomi ir turtinga, žengia į antrą sezoną ir ruošia dar daugiau paslapčių ir dar daugiau istorinių detektyvų.

Laidos kūrybinė grupė leisis į pačius seniausius laikotarpius, sužinosite, kur ir kaip gyveno žmonės Lietuvoje prieš keturiolika tūkstančių metų. Ar Lietuvoje buvo medžiojami mamutai? Ar žinojote, kad mūsų kraštuose vaikščiojo raganosiai? Atskleisime mažai kam žinomą faktą: kur Lietuvoje yra kelių dešimčių kvadratinų kilometrų lietuvių nekropolis, kuriame mūsų protėviai savo artimuosius laidojo ištisą tūkstantmetį.

Taip pat „Istorijos detektyvų” komanda pateiks ir XX amžiaus Lietuvos istorijos detektyvų: apie tai, kaip buvo kuriama Lietuvos valstybė po pirmojo Pasaulinio karo, apie gyvenimą nepriklausomoje šalyje. Ir, aišku, apie tragiškus įvykius: holokaustą,

yra maždaug penkių raidžių ilgio. Mokant keletą Europos kalbų susidaro gera bazė esperanto kalbai. Štai tie atrinkti žodžiai, prasidedantys a raide:

Adiau (sudie), adreso (adresas), aero (oras), akcepti (priimti), aktiva (veiklus), akurata (sąžiningas), angelo (angelas), ankro (inkaras), antikva (senovinis), apetito (apetitas), aprobi (aprobuoti), aresti (suiimti), arko (skliautas), armeo (armija), arto (menas), asparago (sparagas), autoro (autorius), ataki (atakuoti).

Atrodytų, kad lietuviams, šios kalbos kiek pasimokiusiems, susikalbėti esperanto kalba neturėtų būti sunku. Argi ne įdomu? Man dar įdomiau, šį rašinį berašant, buvo sužinoti, kad esperanto kalbos kūrėjo tėvai kilę iš Lietuvos!

Lietuvos okupaciją ir didvyrišką partizanų pasipriešinimą. Didvyriškumas ir išdavystė, pasiaukojimas ir savanaudiškumas, didvyriai ir niekšai buvo greta.

Šios laidos vedėjas – Virginijus Savukynas, žinomas kultūros antropologas, knygos „Istorija ir mitologijos: tapatybės raiškos XVII – XIX amžiaus Lietuvoje” autorius.

„Jau pirmasis „Istorijos detektyvų” sezonas parodė, kad žiūrovai yra išsiilgę suprantamai ir įdomiai pateikiamos Lietuvos istorijos. Manau, kad ypatingai šiais neramiais laikais istorijos poreikis tik dar labiau sustiprėja. Svarbu žinoti savo praeitį tam, kad galėtume kurti savus gyvenimus. Tie, kas nežino praeities, neturi ateities. Todėl šiame sezone ypatingai daug dėmesio kreipsime toms istorijoms, kurios parodo, kad lemiama momentais mūsų tautoje atsiranda stiprių žmonių, kurie prisiima atsakomybę ir gina Lietuvą”, teigia V. Savukynas.

Atsakymų į senovės mįslės bus ieškoma ne tik Lietuvoje ar Vilniuje. Filmuota medžiaga bus iš Lenkijos, Latvijos. Istorines minkles padės įminti patys geriausi Lietuvos istorikai, archeologai, mitologai, kalbininkai. Bus pateikiami patys naujausi jų atradimai. Taip pat laidoje matysime ir istorines rekonstrukcijas, kurios žiūrovui padės įsijausti į praėjusių laikų dvasią.

„Tai labai sudėtingas televizinis projektas, reikalaujantis ypatingo televizinio profesionalumo ir ypatingai gerai išmanyti ne tik istoriją, bet ir antropologiją, archeologiją, lingvistiką, ir, be abejo, mokėti gerai pasakoti istorijas”, teigia V. Savukynas.

Pasižiūrėti internete, mediatekoje galima šiuo adresu: http://www.lrt.lt/mediateka/laidos/I/1889/istorijos_detektyvai

„Dirvos” informacija

„Mes mylėjome Jį gyvą,
Nepamirškime Jo po mirties”
Šv. Ambrozijus

PENKERIŲ METŲ MIRTIES SUKAKTIS

A.† A.
LIETUVOS GENERALINIS GARBĖS
KONSULAS

VYTAUTAS
ČEKANAUSKAS

Mirė 2009 m. lapkričio 30 d.

Jis labai mylėjo savo lietuvišką šeimą ir per 32 metus nepailsdamas dirbo Lietuvos labui. Atlygink, Viešpatie, Jam už viską, ką gero padarė mūsų šeimai ir Tėvynei Lietuvai.

Maloniai prašome visus, pažinojusius a. a. VYTAUTĄ, tą dieną prisiminti Jį maldoje.

*Liko žmona Janina, dukros
Daiva, Rita, Vida ir žentai Carlos, Julius ir Arūnas.
Ir 9 anūkėliai: Isabella, Katarina,
Tomas, Ariana, Sofija, Melanija,
Remigijus, Aurelija ir Maximus*

Ilsėkis ramybėje

(Atkelta iš 9 spl.)

„RADVILIADA”: KINAS TAPS IR PRAMOGA, IR EDUKACIJA

prekės ženklo „Apple” kūrėją Steve’ą Jobsą „Jobs”, kurioje pagrindinį vaidmenį atliko Ashton Kutcheris.

Kaip teigia filmo prodiuseris ir kūrybos vadovas Arūnas Matelis: „Labai smagu, kad mūsų gimtieji Radvilos, vienos ryškiausių XV–XVIII a. Lietuvos ir Europos asmenybių, kino teatruose nurungė Steve’ą Jobsą, vieną ryškiausių XXI a. pasaulio asmenybių.”

Prieštaraujant įprastai galiojantiems kino rinkos dėsniams, „Radviliados” seansų lankomumo kreivė pirmosiomis savaitėmis po kiekvieno smuktelėjimo kilo aukštyrą ir žiūrovų salėse tik daugėjo. Geriausia reklama filmui tapo teigiami žiūrovų atsiliepimai ir rekomendacijos, skleidžiamos iš lūpų į lūpas.

Negana to, kino teatrų ge-

ranoriškumas lėmė, kad jų salėse imta rengti ne vien reguliarius, bet ir užsakomuosius filmo seansus. Šiuo metu užsakomąsias „Radviliados” peržiūras organizuoja penkiolika kino teatrų aštuoniuose Lietuvos miestuose (Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose, Panevėžyje, Marijampolėje, Alytuje ir Mažeikiuose), o esant poreikiui seansai gali būti rengiami ir kitose vietovėse.

„Radviliados” kūrėjai pastebi, kad užsakomųjų seansų galimybė sulaukia itin didelio šalies mokyklų susidomėjimo, o tai savo ruožtu leidžia filmui išpildyti savo edukacinę paskirtį ir pasiekti savo pagrindinę auditoriją – moksleivius. Visas specialiųjų peržiūrų sąrašas skelbiamas oficialiame filmo tinklalapyje.

Pamatykite, mes turime kuo didžiulis!

delfi.lt

PRISIMENANT VISUOMENININĘ IR DAINININĘ

ALDONĄ REPČYTĘ
TAMULIONIENĘ
(1924.03.04 – 2014. 09. 13)

Aldona Repčytė Tamulionienė gimė 1924 metais kovo 4 d. Medikonių kaime, Panevėžio rajone. Tėvai – pavyzdingi ūkininkai Antanas ir Elzbieta Repčiai. Antanas buvo tautininkas, aktyvus šaulys, apdovanotas šaulių žvaigžde, apskrities valdybos narys, ekonominių ir komercinių organizacijų narys, 1936-1940 metais – paskutiniojo nepriklausomos Lietuvos Seimo atstovas, 1941 m. birželio 14 d. komunistų išvežtas į Sibirą ir ten nukankintas.

Aldona ištėkėjo už Roberto Tamulionio prieš 70 metų. Robertas ką tik buvo baigęs medicinos studijas, o Aldona tapo slauge. Bėgdami iš Lietuvos Tamulioniai pasiemė Aldonos motiną Elzbieta, taip apsaugodami ją nuo baisaus jos vyro likimo. Tamulioniai apsigyveno Detroite, kur abu dirbo medicinos srityje. Išėję pensijon persikėlė gyventi į St. Petersburgą, Floridoje. Aldona ir jos vyras buvo aktyvūs tautininkai ir skaitė DIRVĄ 63 metus. Jie taip pat dirbo valdybose ir draugijose, Aldona dalyvavo skautų veikloje. Aldona buvo visuomenininkė ir gerų darbų skatintoja - kaip ir jos tėvas. Savo namuose ji sukaupe daug meno darbų.

Aldona turėjo gražų balsą ir tapo choriste muziko Stasio Sližio Šv. Antano parapijos chore ir mažesniuose rateliuose, aplankant įvairias lietuviškas kolonijas. Ji taip pat giedojo ir St.Petersburgo lietuvių parapijos chore

Dar Lietuvoje gimė vienintelė duktė Audronė (1944-2001). Audronė, baigusi ekonomines ir socialines studijas Wayne State Universitete Detroite, dirbo valdžios įstaigoje, vadovavo skautėms, o vėliau tapo AON „Consulting vice” prezidente Vilniuje. Ji kartu su Woodrow H. Sears 2001 m. išleido knygą „Succeeding in Business in Central and Eastern Europe”, kurioje šalia taiklių pastabų apie neokomunizmo pavojų ji vaizdžiai aprašė savo tėvų gyvenimą. Gyvendama Vilniuje ir lankydamosi Maskvoje ji bandė surasti dokumentus apie savo garbingą senelį, bet jų nerado.

Tamulioniams didelis skausmas buvo dukters Audronės staigi mirtis Vilniuje. Paliko jos sūnus Andrius, baigęs teisės studijas Detroite.

Stasys Sližys man vieną kartą sakė, jog jis savo kompozicijose kartais tartum girdi nuostabų Aldonos balsą. Aš jam atsakiau, jog dabar tas balsas išliko juostose ir plokštelėse. Jie dabar abu yra amžinybės chore.

Robertas apie antrą valandą ryto nuėjo į Aldonos kambarį ir rado ją amžinai užmigusią 2014 metais rugsėjo 13 d. St. Petersburg, Floridoje.

Sudie brangiai Aldonai.

Saulius Šimoliūnas

NAUJAS RUSIJOS PROPAGANDINIS GINKLAS – „SPUTNIK”

Pirmasis dirbtinis žemės palydovas – sovietų pasididžiavimas „Sputnik” mėgina atgimti Žemėje. Rusija pranešė apie naują pasaulinę užsienio naujienų agentūrą, kuri taip ir pavadinta. „Sputnik” žada, ko šiandien trūksta, – patikimos ir

nevienpusiškos informacijos.

Naujosios agentūros privalumus pristatė Kremliaus ruporas Dmitrijus Kiseliovas, iš kurio Prezidentė Dalia Grybauskaitė už apdovanojo vardo pažeminimą atėmė Sausio 13-osios atminimo medaį.

LRT

„DIRVAI” AUKOJO:

S.Simoliūnas, Detroit, MI 1000
Anonimas,
Independence, OH..... 150
G.Mačys, Cleveland, OH 100

**Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame**

BUS BRAUKIAM IŠ KULTŪROS VERTYBIŲ REGISTRO

Vilnius, lapkričio 13 d. (ELTA). Kultūros ministras Šarūnas Birutis pasirašė įsakymą, pakeičiantį iki šiol galiojusią nekilnojamojo kultūros vertybių vertinimo tvarką. Nuo šiol sovietinė ar nacistinė simbolika pažymėti objektai nebus įtraukiami į Kultūros vertybių registrą. Kaip saugoti tokiais ženklais pažymėtus ir jau į Kultūros vertybių registrą įrašytus objektus, tarp jų ir Žaliojo tilto skulptūras, ministro pavedimu spręs Kultūros paveldo departamento direktorė Diana Varnaitė.

Sprendžiant dėl teisinės apsaugos bus nevertinami objektai, kuriuose vaizduojama nacistinės Vokietijos vėliava, herbas, svastika, SS ženklas, taip pat SSRS ar Lietuvos SSR vėliava, herbas, sovietinio kūjo ir pjautuvo ženklas ar sovietinė penkiakampė žvaigždė. Nebus vertinami paminklai su nacistinių ar komunistinių organizacijų simboliais, taip pat už Lietuvos gyventojų represijas atsakingų Vokietijos nacionalsocialistų ar SSRS komunistų partijos atvaizdai.

Kultūros ministro įsakymu Kultūros paveldo departamento direktorė D. Varnaitė įpareigota spręsti dėl apsaugos reikalingumo nustatymo Kultūros vertybių registre jau įrašytiems objektams.

Valstybinės kultūros paveldo komisijos pirmininkė Gražina Drėmaitė yra sakiusi, kad, jeigu Žaliojo tilto skulptūros bus išbrauktos iš saugomų kultūros vertybių registro, ką toliau su jomis daryti, turės nutarti Vilniaus miesto savivaldybė.

„Jos tiesiog nebus saugomos valstybės, o toliau - kadangi tiltas yra Vilniaus mieste. Miestą tvarko Vilniaus savivaldybė, ji turės nutarti, ką daryti. Aš nemanau, kad mes šiandien esame tokia tauta, kad staiga pradėsime daužyti, versiti į upę arba kaip nors kitaip elgtis, kaip daugelis siūlė. Aš manau, kad viską tvarkingai galima padaryti, civilizuotai”, - yra teigusi G. Drėmaitė.

Skulptūrų grupės „Mokslo jaunimas”, „Taikos sargyboje”, „Pramonė ir statybos” bei „Žemės ūkis” ant tilto buvo pastatytos 1952 m.

AR DOMANTAS SABONIS BUS PAŠAUKTAS Į NBA 2016 METAIS?

Legendinio Lietuvos krepšininko Arvydo Sabonio sūnus Domantas dar neprasidėjęs naujam NCAA sezonui sulaukia išskirtinio dėmesio. Prie Gonzagos „Bulldogs” universiteto komandos prisijungęs lietuvis nuo lapkričio vidurio pradės savo pasirodymą už Atlanto.

Jaunuosius talentus apžvelgiantys „Draft Express” analitikai apžvelgė D.Sabonio pasirodymą Malagos „Unicaja” komandoje bei Europos jaunimo krepšinio čempionate.

Krepšininkas buvo Lietuvos rinktinėje vedantysis, nors toliau nei septinta vieta jauniems talentams nužengti ir nepavyko.

Ekspertai išskyrė nemažai D.Sabonio pranašumų ir spėja, kad 2016 metų NBA naujokų biržoje lietuvis gali būti pašauktas 23-iuoju numeriu.

Pirmosiose JAV studentų krepšinio lygos (NCAA) rungtynėse lapkričio 15 d. „Gonzaga Bulldogs” komanda su Domantu Saboniu Vašingtone net 104:58 (60:26, 44:32) nugalėjo „Sacramento

Hornets” ekipą.

18-metis pirmakursis iš Lietuvos per 20 min. pelnė 14 taškų (dvitaškiai 6/9, baudos 2/2), atkovojo 8 ir perėmė 1 kamuolį, atliko 2 rezultatyvius perdavimus, blokavo varžovo metimą ir kartą prasižengė.

Antrąsias rungtynes „Bulldogs” krepšininkai žais lapkričio 18 dieną su „SMU Mustangs” komanda. *15min.lt*

„Gonzaga Bulldogs” komandos, kuri net 104:58 (60:26, 44:32) nugalėjo „Sacramento Hornets” ekipą, krepšininkas Domantas Sabonis puolime.

bleacherreport.com

V. DAMBRAUSKAITĖ IŠKOVOJO PASAULIO KORESPONDENCINIŲ ŠACHMATŲ ČEMPIONATO BRONZOS MEDALĮ

Vilnius, lapkričio 14 d. (ELTA). Lietuvos atstovė, tarptautinė didmeistrė Vilma Dambrauskaitė 9-ojo pasaulio moterų korespondencinių šachmatų čempionato finale iškovojo bronzos medalį.

Varžybos truko ketverius metus (2011-2014 m.), o finale rungėsi 11 pajėgiausių šachmatininkių. Lietuvos atstovė

surinko 5 taškus iš 9 galimų (viena turnyro dalyvė pasitraukė iš kovos varžybų pradžioje). V. Dambrauskaitė aštuonias partijas baigė lygiosiomis ir nugalėjo Brazilijos atstovę.

Nugalėjo rusė Irina Perevertkina, surinkusi 5,5 taško. Tiek pat taškų surinkusiai kitai Rusijos atstovei Marijai Suharevai papildomi rodikliai

lėmė antrąją vietą.

Iš viso čempionate varžėsi 32 pajėgiausios korespondencinių šachmatų atstovės iš 17 šalių. V. Dambrauskaitė 8-ojo pasaulio čempionato (2007-2010 m.) finale užėmė ketvirtąją vietą. Lietuvė tik dėl papildomų rodiklių nusileido trečiąją vietą užėmusiai Vokietijos atstovei. *LRT*

E. SODEIKA IR I. ŽUKAUSKAITĖ PARSIVEŽA PASAULIO ČEMPIONATO BRONŽĄ

Lapkričio 15 d. Austrijos sostinėje Vienoje vyko pasaulio suaugusiųjų standartinių šokių čempionatas, kuriame Lietuvos šokėjai Evaldas Sodeika ir Ieva Žukauskaitė (Kauno „Kaspinas”) tapo bronzos medalių laimėtojais.

Kitai Lietuvai atstovaujantieji porai Vaidotui Lacičiui ir Veronikai Golodnevai (Vilniaus „Dileksa”) iki finalo pritrūko labai nedaug – jie užėmė 7-ą vietą.

Varžybų nugalėtojais tapo Vokietijos atstovai Simone Simone ir Anette Sudol, o antroji vieta atiteko Dmitryjui

Šokių klubo „Kaspinas” nuotr.

Žarkovui ir Olgai Kulikovai iš Rusijos. Varžybose dalyvavo 80 porų.

E.b Sodeika ir I. Žukauskaitė yra pirmieji Lietuvos šokėjai

po Arūno Bižoko ir Editos Daniūtės, kuriems pavyko tapti suaugusiųjų standartinių šokių grupės pasaulio čempionato prizininkais. *LRT*

SPORTO MOKSLININKAI SUSIBŪRĖ Į LIETUVOS SPORTO MOKSLO EKSPERTŲ TARYBĄ

Lietuvos Kūno kultūros ir sporto (KKSD) departamente lapkričio 14 d. susirinkę didžiausių sporto ir sveikatingumo krypties Lietuvos universitetų vadovai ir atstovai, sutarę su Kūno kultūros ir sporto departamentu, nutarė sudaryti Lietuvos sporto mokslo ekspertų tarybą.

Šios sporto mokslininkų grupės tikslas bus patarti departamentui dėl kūno kultūros ir sporto politikos įgyvendinimo, dalyvauti rengiant teisės aktus ir teikti mokslines išvadas. Pirmininku išrinktas Lietuvos sporto universiteto rektorius, prof. hab. dr. Albertas Skurvydas.

„Esame šios idėjos iniciatoriai, nes tiek savo kasdiniuose darbuose, tiek rengiant tam tikrų pokyčių gaires matome ekspertinės nuomonės, požiūrio

iš šalies, patarimo ir įvertinimo poreikį. Taip mes norime dar labiau praplėsti ir sustiprinti departamento specialistų kompetenciją. Matome ir tokio bendradarbiavimo naudą abiem pusėms – mokslininkai mus konsultuos, o mes, formuodami juos arčiau realių, praktinių problemų. Džiaugiuosi ir esu dėkingas mokslininkams už šios idėjos palaikymą ir pritarimą” – sakė Kūno kultūros ir sporto departamento generalinis direktorius Edis Urbanavičius.

Pasak pranešimo, atsižvelgus į Lietuvos sporto, Lietuvos edukologijos, Mykolo Romerio bei Vilniaus universitetų pateiktus kandidatus ir šiandien dalyvavusių atstovų bendru sutarimu sudaryta tokios sudėties Taryba: pirmininkas – prof. hab.

dr. A. Skurvydas, sekretorius – Lietuvos sporto universiteto kancleris h. prof. Mindaugas Balčiūnas, Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Sporto instituto vadovas prof. m.m.dr. Rimtautas Gudas, Lietuvos edukologijos universiteto Sporto metodikos katedros vedėjas prof. hab. dr. Kazimieras Milašius, Mykolo Romerio universiteto Sveikatos ir sporto centro vedėjas prof. hab. dr. Algirdas Raslanas, Lietuvos sporto universiteto Senato pirmininkas prof. dr. Aleksas Stanislovaitis, Lietuvos edukologijos universiteto Sporto ir sveikatos fakulteto dekanas, Senato pirmininkas prof. dr. Audronius Vilkas, Vilniaus universiteto Sveikatos ir sporto centro direktorė doc. dr. Ramunė Žilinskienė. *LRT*

Now serving Lithuanians, including former Tapa Members!

1385 Andrews Ave.
Lakewood, OH 44107
216-228-1996 or 800-577-1996
www.LatvianClevelandCU.com

Hours: Mon-Wed and Fri 9:00AM-3:00PM
Sun 9:30-10:30AM (Fall-Spring)

View our Website and Facebook page for a list of our services:
www.LatvianClevelandCU.com &
www.facebook.com/LatvianClevelandCU

JAKUBS AND SON
Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Stephen Waite

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuootojai

936 East 185th Street, Cleveland, OH 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, OH 44095
Telefonas (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama,
Teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

P.S. TIRE Inc.
Complete Front End Service

216 481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts
Mufflers, Lube oil and Filter

OPEN
Mon. – Fri.: 8 am to 6 pm
Sat.: 8 am to 4 pm

866 E. 200th St.
Cleveland, OH 44119